

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 256

ISSN 1849-7837 // Zagreb, travanj 2018. // Godina XXIV.

Uvodna riječ

Poziv na masovno spaljivanje

Piše: Jasna A. Petrović

Godine 1209. papa Inocent III. proglasio je križarski rat protiv albigenza, kršćanske vjerske skupine u južnoj Francuskoj koja spada među katare. Par stotina tisuća nepodobnih su masovno spalili. U svibnju 1933. u Berlinu je na trgu Opernplatz organizirano masovno spaljivanje knjiga, a za koju godinu i Židova.

Pitate se što nas je „uhvatila“ vatra? Pa, vatra je bila jedan od ključnih elemenata u evoluciji modernoga čovjeka. Jedna je od adaptivnih prednosti, koje su ljudima omogućile preživljavanje u različitim životnim uvjetima. Vatra daje toplinu i svjetlost, a to je upravo ono što treba nama hrvatskim umirovljenicima.

No, ubilo nas siromaštvo, pa sada vatru ne palimo na štednjaku radi grijanja i kuhanja, već se vozikamo besplatnim javnim prijevozom i posjećujemo javne kuhinje. Eventualno skupljamo plastične boce po kontejnerima i kantama u susjedstvu ili se samoposlužujemo iz istih izvora za doručak i večeru.

Evolucijski smjer je promijenjen. Kao što postoji tzv. senilna involucija, odnosno smanjivanje, usisavanje tijela u starijoj dobi, nekako nam se čini da je na djelu i retrogradna evolucija smanjivanja društvene biti. Usisavaju se vrijednosti, stanovnici, mogućnosti, dostojanstvo, kultura.

I zato smo poludjeli kad smo vidjeli da su nam mirovine povećane za 0,94 posto. Onih 315.000 hrvatskih umirovljenika ili 27,6 posto koji primaju mirovine niže od 1.500 kuna, pa su tako dobili povećanje od 50 lipa do 14 kuna mjesečno, moglo je to pročitati crno na bijelom na obavijesti o mirovini koju su dobili u banci. Nije puno veće povećanje za onih 600.000 umirovljenika ili 52,2 posto koji imaju mirovine niže od hrvatske linije siromaštva koja je lani iznosila 2.180 kuna. Ako upotrijebimo eufemizam, onda mirovine nisu povećane (jer nisu!) nego su usklađene. Ali, ne može se biti neprijatelj vatre samo zato što ona ponekad opeče, valja se sjetiti da ona uvijek grije. Tako i mi skromno prihvaćamo kako su nekad mirovine bile više od 37,46 posto prosječne plaće, ali tome možemo samo dodati da takve mirovine sve manje griju.

Pozvali smo preko naše Facebook stranice svojih 8.500 pratitelja na masovno spaljivanje mirovinskih odrezaka i taman zaključili kako ćemo se konačno ogrijati. No, umirovljenici su nas ohladili. Kaže prijateljica iz Gunje kako su vatra i voda dobre sluge, ali zli gospodari, a FB frendica Radojka Jerković iz Zagreba dodaje: „Ne treba mi takvo povećanje, nek' si banda uzme sebi!“

I dok smo još ozbiljno razmišljali hoćemo li na glavnome gradskom trgu zapaliti naše mirovinske odreske, u zadnji tren je stiglo važno upozorenje Ljubomira Babića iz Lipika: „Nikakvo spaljivanje nikakvih papira - vidite da zahtjevi za naplate stižu van svih razumnih rokova, pa će netko nakon 20 godina tražiti da nešto vratimo, a mi nemamo svoj dokument. Oni svoje ne daju provjeravati!“

I tako, odustajemo. Ništa od masovnog spaljivanja. I dalje glasnja šutnja.

U OVOM BROJU:

6. SJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE

Definitivno NE daljnjoj privatizaciji mirovinskog sustava

INTERVJU:
MLADEN NOVOSEL,
PREDSJEDNIK SSSH

Mirovinska reforma – okidač za pobunu?

NOVO POSKUPLJENJE LIJEKOVA
Pacijenti na udaru

OBITELJSKE MIROVINE
**1.900 kuna za 70
godina radnog staža**

IZVJEŠĆE PUČKE PRAVOBRANITELJICE

**Diskriminirani,
poniženi i
zanemareni**

**Nove pogodnosti
za članove SUH-a**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb

6. SJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE UMIROVLJENIČKE UDRUGE:

Definitivno NE daljnjoj privatizaciji mirovinskog sustava

Ministar rada i mirovinskog sustava Marko Pavić uspio je na dosadašnjih šest sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe čak 20 dragocjenih minuta svoga vremena posvetiti umirovljenicima. Zašto? Zato jer valjda ne zna što bi odgovorio toj drugoj najvećoj skupini građana povjerenoj mu u resor. Na radničke sindikalne predstavnike u Gospodarsko-socijalnom vijeću posvećuje tek nešto više vremena, pa je tako jasno da je on posve izgubio osjećaj za svoju obvezu kao ministra za vođenja socijalnog dijaloga. Prezir ili strah spram sindikata i umirovljeničkih udruga kompenzira brojnim TV istupima o europskim fondovima i projektima, uvjeren da tako stvara dovoljan privid o svojoj svezapostolnosti.

Ministar nije našao vremena, niti znanja, da bi se suočio sa sindikatima i umirovljeničkim udrugama i „konture“ mirovinske reforme raspravio prije no što ih je ekipa ih HZMO-a počela slagati u tablice, pa će, najavljuju iz Ministarstva, tek na sljedećoj sjednici Nacionalnog vijeća od 5. svibnja predstaviti i raspravljati o „konturama“ mirovinske reforme. Hoće li ministar barem tada sudjelovati? Prema meteorološkim prognozama čini se da neće.

Drugi stup štetan za umirovljenike

Na šestoj sjednici Nacionalnog vijeća, održanoj 23. ožujka 2018. godine u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava na zahtjev umirovljeničkih udru-

ga na dnevnom redu je bila rasprava o drugom obveznom mirovinskom stupu, koja je okupila cijelu ekipu elite fond-menadžera i uglednika bankarske industrije. No, zanimljivo, prvi je počeo pomoćnik ravnateljice državne ustanove REGOS-a Zoran Protega, koji nije održao prezentaciju, već agitaciju, naglašivši kako je neto imovina obveznih mirovinskih fondova na dan 31. prosinca 2017. iznosila gotovo 92 milijarde kuna, što znači da su fondovi zaradili oko 24 milijarde kuna. Takvu manipulaciju brojkama je moguće probaviti kad stiže iz deklariranih bankarskih izvora, ali ne i iz državne ustanove.

Predstavnik Sindikata umirovljenika Mato Obradović u ime umirovljeničkih udruga je rekao kako se uvođenje drugog stupa s aspekta realizacije mirovina pokazalo neuspješnim. Takav model je nakon 17 godina mirovinske štednje dokazano neisplativ za umirovljenike te osobito štetan po javne financije. Spomenuo je da su od obveznog drugog mirovinskog stupa do sada odustale skoro sve nove članice EU-a koje su ga prihvatile, Poljska, Slovačka, Mađarska, Bugarska, Rumunjska, a nisu ga prihvatile niti Češka i Slovenija. Zašto Hrvatska o tome šuti, upitao se. Prijedlog umirovljeničkih udruga je jasan – treba ga reformirati u dobrovoljni stup, kao i druge zemlje, jer postojeći će samo pojačati siromašenje starijih osoba. Predložio je da se II. stup zadrži isključivo na dobrovoljnoj razini.

Milan Tomičić je rekao kako uvjerenje umirovljenika da trebaju pričekati 30-40 godina da mirovine iz oba stupa ne bi bile manje od sadašnjih mirovina

iz prvog stupa smatra neozbiljnom šalom. Umirovljenicima je ovakav stup samo donio veću nesigurnost i oštetio državu.

Renata Kašnjar-Putar iz PBZ Croatia osiguranje obveznih mirovinskih fondova je naglasila kako su mirovinski fondovi ulaganjem svoje imovine u hrvatske tvrtke do sada spasili 25.000 radnih mjesta. Takva teza je, naravno, nedokaziva, osobito jer se ne spominju nemali gubici i troškovi tih fondova.

Sami sebe kontroliraju

Predstavnik Matice umirovljenika Željko Šemper osvrnuo se na činjenicu kako je prvi mirovinski stup zanemaren, budući da 800.000 umirovljenika ima prosječnu mirovinu od 2.187 kn, što je samo sedam kuna više od linije siromaštva. Veliko je ogorčenje i zabrinutost umirovljenika drugim stupom zbog puno nižih mirovina, ali i nedostatka transparentnosti mirovinskih fondova.

Zanimljivo je kako je i predstavnik državne ustanove HANFA-e Tomislav Ridzak ponosno rekao kako oni nadziru rad mirovinskih fondova i kroz kontrolu mjesečnih izvješća o ulaganjima, zaboravivši naglasiti da su svi zaposleni u toj ustanovi bivši zaposlenici banaka, koji minimalno obraćaju pozornost na stvarni tranzicijski i administrativni trošak drugog stupa.

Predsjednik Nacionalnog vijeća Ante Gavranović je zaključio kako su umirovljenici spremni iznijeti Vladi svoje primjedbe zašto je drugi stup promašeni projekt, te da se one moraju uzeti u obzir kod budućih rasprava. Gavranović predlaže da se doprinos za drugi stup zamrzne i potom ukine, a da se sredstva prebace u prvi stup te da se drugi stup transformira u dobrovoljni mirovinski stup. MUH i SUH najžešće se suprotstavljaju pokušajima da se obvezni doprinos za drugi stup poveća na račun prvog stupa, te da se, kao u slučaju zahtjeva za dodatkom od 27 posto, prestane sve promašaje drugog stupa prebacivati na teret prvog stupa, odnosno na sadašnje umirovljenike u Republici Hrvatskoj.

MLADEN NOVOSEL,
PREDSJEDNIK SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE

Mirovinska reforma – okidač za pobunu?

„Sedamnaest i neka“ po redu mirovinska reforma u fokusu je javnosti. S obzirom na to da se stvarni rad na reformi odvija dalje od očiju javnosti, potrebno je ukazati na moguće posljedice. Stariji radnici i novi umirovljenici bit će pogođeni novim, nepovoljnim mjerama, što će biti glavna tema tradicionalne povorke povodom Međunarodnog praznika rada, u organizaciji SSSH. O mirovinskoj reformi, diskriminaciji starijih radnika i radu uz mirovinu razgovarali smo s predsjednikom SSSH Mladenom Novoselom.

1. Često su mirovinske reforme u svijetu okidač za burne reakcije sindikata i nerijetke prosvjede po ulicama. Hoće li se takva slika ponoviti i u Hrvatskoj u slučaju da Vlada čvrsto ostane kod skraćivanja prijelaznog roka za odlazak u mirovinu sa 67 godina?

Uz radno zakonodavstvo, mirovinski je sustav jedno od najvažnijih pitanja za radnike i sindikate, jer regulira naše pravo da na temelju svojeg radnog vijeka, a nakon njegovog završetka, uživamo dostojanstvenu i sigurnu starost. Stoga ne čudi da su u mnogim zemljama mirovinske reforme okidač za velike prosvjede koji mobiliziraju cijelu javnost. Ne mogu reći hoće li se takav scenarij dogoditi i u Hrvatskoj, jer to žalost ne ovisi samo o nama. Sigurno je da ćemo o mirovinskoj reformi, a posebno o bilo kakvim snižavanjima mirovinskih prava, zauzeti oštar stav, te da ćemo osim naših članova pokušati mobilizirati i širu javnost. Prva prilika za to bit će i ovogodišnja prosvjedna povorka na Međunarodni praznik rada, tijekom koje ćemo u prvi plan staviti i mirovinsku reformu. Nadam se da će i građani prepoznati važnost ovog pitanja za sadašnjost i budućnost svih nas, i odazvati se našem pozivu. Naravno, aktivnosti SSSH vezane uz mirovinsku reformu, uključujući i one prosvjedne, neće završiti s Praznikom rada nego će njime, naprotiv, tek početi.

2. SSSH je već najavio kako neće prihvatiti prijedlog o povećanom kažnjavanju prijevremenih starosnih

umirovljenika univerzalnim odbitkom od najmanje 20 posto. No, kako spriječiti i dalje visok postotak ranijeg odlaska u mirovinu?

Više smo puta rekli da je bilo kakvo povećanje penalizacije u našim prilikama neprihvatljivo i nepravedno, jer većina radnika u prijevremenu mirovinu ne odlazi svojom voljom, nego zato što su na to prisiljeni. Poslodavci pri zapošljavanju diskriminiraju starije radnike, a one koji su zaposleni često potiču na odlazak u prijevremenu mirovinu čim ostvare prve uvjete. Dulji ostanak u svijetu rada, a tu prije svega mislim na radnike između 50 i 65 godina starosti, treba postići suzbijanjem diskriminacije starijih radnika, poticajima poslodavcima za njihovo zadržavanje i zapošljavanje, kao i za prilagodbu radnih mjesta, te razvojem sustava cjeloživotnog učenja. Drugim riječima, starijim radnicima moramo omogućiti da se usavršavaju, ako je potrebno i prekvalificiraju, te da dobiju priliku raditi. Time će se automatski smanjiti postotak ranijeg odlaska u mirovinu. Ne bi bilo loše razmisliti ni o tome da umjesto radnika na neki način penaliziramo poslodavce koji ih sustavno šalju u prijevremenu mirovinu.

3. Kako gledate na učestale pojave zahvaćanja u radnički mirovinski fond, npr. Royal, pripadnici HVO-a, branitelji, itd.?

Uz brojne druge probleme i nepravde, proteklih dvadesetak godina mirovinskih reformi rezultiralo je neredom u financijama mirovinskog sustava. Naravno da kao društvo možemo odlučiti kako pojedine kategorije građana iz nekog razloga imaju pravo na povlaštene mirovine, ali treba jasno reći da se takva prava ne mogu financirati iz mirovinskih doprinosa, nego iz općih poreza. Mirovinski doprinosi služe isključivo za financiranje mirovina stečenih na temelju radnog staža. Kada bismo to financijski jasno razdvojili, vidjelo bi se da je takozvani deficit mirovinskog sustava daleko manji nego što se obično prikazuje. Guranje svih prihoda i rashoda za mirovine i druga davanja u isti fond vodi

Starijim radnicima moramo omogućiti da se usavršavaju, ako je potrebno i prekvalificiraju, te da dobiju priliku raditi. Time će se automatski smanjiti postotak ranijeg odlaska u mirovinu. Ne bi bilo loše razmisliti ni o tome da umjesto radnika na neki način penaliziramo poslodavce koji ih sustavno šalju u prijevremenu mirovinu

preuveličavanju problema održivosti mirovinskog sustava, pa onda i stalnom opravdavanju smanjivanja mirovinskih prava stečenih iz rada.

4. Jeste li zabrinuti netransparentnošću upravljanja radničkim novcem u 2. stupu, poučeni brojnim promašenim ulaganjima i ostvarenim gubicima (Agrokor, Credo banka, Magma, Nexa, itd.)?

Zabrinuti smo prije svega time što Hrvatska ima mo-

del drugog mirovinskog stupa koji nije u skladu s europskim socijalnim modelom i kakav je gotovo nepoznat u starim članicama Europske unije. Većina novih članica koje su, kao i mi takav model uvele po receptu Svjetske banke, u proteklim su godinama smanjile stopu doprinosa za drugi stup, pretvorile ga u dobrovoljni ili ga posve nacionalizirale. Obavezno mirovinsko osiguranje trebalo bi biti javno, a ne u rukama privatnih financijskih institucija. Financijska industrija svoj prostor treba tražiti u dobrovoljnoj mirovinskoj štednji. Mirovinsko osiguranje, čiji je cilj socijalna sigurnost u starosti, nije prostor za ostvarivanje privatnog profita, niti izlaganje rizicima tržišta.

5. Lobisti financijske industrije zahtijevaju da se dodatak od 27 posto, koji je nerazdvojni dio mirovina onih koji su umirovljeni samo iz 1. stupa, proširi i na one koji štede i u 2. stupu. SUH je javno predložio da se takvim budućim umirovljenicima treba omogućiti da se vrate u 1. stup ukoliko je to za njih povoljnije, a mirovina će im biti veća. Što vi predlažete?

Problem dodatka od 27 posto, čak i za one koji su umirovljeni samo iz prvog stupa, pokazuje da je parametarska reforma provedena 1999. bila neuspješna. Najpoštenije i najtransparentnije bi bilo pronaći novi način određivanja visine mirovine kojim bi potreba za tim dodatkom nestala. U sadašnjoj situaciji, naravno, potrebno je hitno riješiti problem osiguranih u oba stupa koji trenutno nemaju pravo na dodatak. Prijedlog SUH-a definitivno je jedno od mogućih rješenja.

6. Kako komentirate da su mirovine iz 1. i 2. stupa za oko 30 posto manje od mirovina iz samo 1. stupa? Poznato vam je da su brojne zemlje (Poljska, Slovačka, Mađarska, Bugarska, Rumunjska, itd.) već izvršile reforme 2. obveznog mirovinskog stupa u dobrovoljni. Biste li podržali takvo rješenje u Hrvatskoj?

Od uvođenja drugog stupa 2002. g. bilo je jasno da će visina iz njega ostvarene mirovine ovisiti i o visini plaće, i o duljini vremena provedenog u drugom stupu. U svakom slučaju, jasno je da su pred drugi stup postavljena prevelika očekivanja, i u pogledu visine mirovine, i u pogledu njegove sposobnosti da riješi probleme nepovolj-

Umjesto stalnog smanjivanja mirovinskih prava, trebali bismo napokon otvoriti priču o prihodovnoj strani mirovinskog sustava. Trebali bismo razgovarati kako povećati razinu zaposlenosti i plaća, ali i kako napokon krenuti u suzbijanje sive ekonomije koja očito generira najveći dio stvarnog deficita mirovinskog sustava

nog omjera broja radnika i umirovljenika, kao i starenja stanovništva. Uz sve to, izostala je i rasprava o pitanju može li si Hrvatska priuštiti tranzicijski trošak njegovog uvođenja, na što su daleko bogatije zemlje od nas odgovorile negativno. Kad smo već propustili tada, 15 godina kasnije krajnje je vrijeme za ozbiljnu analizu troškova i koristi uvođenja drugog stupa, a na temelju nje i razgovor o svim mogućim opcijama, uključujući njegovu temeljitu reformu. Sigurno je samo da nećemo podržati daljnje jačanje drugog stupa, a posebno ne nauštrb smanjenja doprinosa za prvi stup.

7. Čega u predloženoj mirovinskoj reformi nema, a držite da bi trebalo reformirati?

Prije svega treba reći da nikakva mirovinska reforma još uvijek nije službeno predložena. Po starom običaju, u javnost se puštaju probni baloni, a ako su oni signal da su ključne odluke donesene i prije nego što je reforma uopće raspravljena sa socijalnim partnerima, onda je to jako loš signal. U svakom slučaju, ideje koje su izašle u javnost neće riješiti temeljne probleme našeg mirovinskog sustava. Umjesto podizanja dobi na 67 godina, trebali bismo raspravljati o tome kako radnike u dobi između 50 i 65 godina zadržati u svijetu rada. Uz to, umjesto stalnog smanjivanja mirovinskih prava, trebali bismo napokon otvoriti priču o prihodovnoj strani mirovinskog sustava. Trebali bismo razgovarati kako povećati razinu zaposlenosti i plaća, ali i kako napokon krenuti u suzbijanje sive ekonomije koja očito generira najveći dio stvarnog deficita mirovinskog sustava. O tim pitanjima, nažalost, nitko ne raspravlja, jer je to puno složenije nego predlagati administrativne mjere koje se sastoje od izmjene nekoliko brojeva u zakonima.

Obavezno mirovinsko osiguranje trebalo bi biti javno, a ne u rukama privatnih financijskih institucija. Financijska industrija svoj prostor treba tražiti u dobrovoljnoj mirovinskoj štednji

8. Kako komentirate reformsku naznaku o omogućavanju rada ne samo primateljima starosnih i profesionalnih invalidskih mirovina, (rada do pola radnog vremena), već i prijevremenim umirovljenicima, s obzirom da mnogi umirovljenici zbog niskih mirovina ionako rade na crno?

Ako je pravo na rad do pola radnog vremena, bez obustave primanja mirovine, već dano primateljima starosnih mirovina, smatramo da u isti položaj treba staviti i primatelje prijevremenih mirovina, tim više što su zbog niske razine mirovina pod većim rizikom od siromaštva, pa im je ova mogućnost još potrebija.

Milan Dalmacija

Pacijenti na udaru

Piše: Milan Dalmacija

Još 1. ožujka povećane su cijene pojedinih lijekova. Naime, s osnovne je na dopunsku listu lijekova prebačen 41 lijek u 72 pakiranja, što znači da oni više nisu besplatni za pacijente. Doduše, 15 lijekova je prešlo na osnovnu listu, čime su postali besplatni. No, kako je moguće da netko preko noći kroji cijenu lijeka, a time i sudbinu pacijenata?

„Promjena cijena, odnosno plaćanje doplata za pojedine lijekove nakon posljednje promjene u listama lijekova posljedica je postupka Javnog nadmetanja za utvrđivanje cijena lijekova, odnosno referiranja cijena, što je redoviti postupak kojeg HZZO provodi jednom godišnje. Na temelju posljednjeg Javnog nadmetanja koje je započelo u studenom 2017. godine, nakon kojeg je donesena Odluka Upravnog vijeća HZZO-a, utvrđene su cjelovite osnovna i dopunska lista lijekova“, stoji u odgovoru koju nam je uputio glasnogovornik HZZO-a. Kratko i hladno.

Pijuni na šahovskoj ploči

Dok se preko noći lijekovi prebacuju s jedne na drugu listu poput pijuna na šahovskoj ploči, najviše trpe pacijenti, uglavnom stariji i siromašniji ljudi neinformirani o svemu i duboko zabrinuti kako će rastegnuti svoje minimalne budžete kako bi platili poskupjeli lijek, te hranu i režije, o kojima im ovisi život.

„To nam dođe kao poklon za Uskrs. Meni treba za mjesec dana 640 kuna za Viktozu i Abasaglar inzulin, bez kojeg ne mogu preživjeti. A mirovina? Divota svjetska od 2.000 kuna“, požalila se na tematskoj Facebook stranici SUH-a Ana Markutović iz Vinkovaca.

Najveći broj poskupjelih lijekova su oni za dijabetičare i oboljele od kardiovaskularnih bolesti. Cijene njihovih lijekova su skočile od sedam do čak 128 posto. Iz Udruge hrvatskih pacijenata upozoravaju na dalekosežne posljedice.

„Ovo je udarac ne samo za pacijente koji su kronično bolesni i financijski iscrpljeni, već i za one poštene liječnike i djelatnike u sustavu koji svim silama nastoje pomoći pacijentu u pronalasku najprikladnije terapije. Potrebno

je i do godinu dana da bi se našao adekvatan zamjenski lijek“, ističe predsjednik Udruge Marijo Drlje.

Po lijek u Mađarsku

Ako oduzmemo potencijalne nuspojave drugih lijekova ili određene druge zdravstvene poteškoće pacijenata na koje bi promjena lijeka mogla utjecati, onda je logičan odgovor HZZO-a kako na osnovnoj listi postoje „generičke i kliničke paralele lijeka, što znači da osiguranici mogu i dalje besplatno dobiti odgovarajući lijek.“

No, nije sve tako crno-bijelo. Ovim je pogođen velik broj pacijenata, oko 20 do 30 tisuća. Osim njihova zdravlja, narušena im je i egzistencija, a i pitanje je kako će neki od njih reagirati.

„Jedni će se prepustiti sudbini, a drugi će se truditi naći rješenje dok im ne 'pukne film'. Vjerojatno će ići u Sloveniju i Mađarsku, gdje su lijekovi jeftiniji i neko vrijeme neće odustati od svoje terapije. Mislim da se zdravstveni sustav trebao potruditi barem za kronične bolesnike, jer uz redovito plaćanje životnih troškova i ovo ih poskupljenje tjera u siromaštvo, ali i narušava njihovu psihičku stabilnost“, ističe psihologinja SUH-a Biserka Budigam.

Tako jednom godišnje pacijenti pretrpe novi šok. Neki smatraju kako su za takve odluke odgovorni farmaceutska industrija i medicinski lobi. Ispada da su djelomično u pravu.

„Nositelji odobrenja koji predstav-

ljaju proizvođača, farmaceutska industriju, svakako su dionici procesa u referiranju cijena, a cijena pojedinog lijeka nakon referiranja ovisi o tome jesu li nositelji odobrenja prihvatili sniženu cijenu. Ovisno o očitovanju nositelja odobrenja za pojedine lijekove i njihove spremnosti da prihvate referentnu cijenu lijeka ili snize cijenu originalnog pakiranja lijeka, lijekovi su razvrstani na osnovnu i dopunsku listu lijekova“, stoji u dopisu krovne zdravstvene institucije.

Preteški križ

Saša Pavlič iz Rijeke nosio je pet dana križ na svome putu od Rijeke do Zagreba kako bi upozorio na nedostatak novca za lijekove za teško oboljelu djecu. Nakon što ga je, uz roditelje, primio premijer Plenković, jedna majka je izvijestila okupljene reportere na Markovu trgu kako je on izjavio da „novca za oboljelu djecu nema“. Radi se o otprilike stotinu djece.

Ako za njih nema nade u zdrav život, onda nema ni za nekoliko desetaka tisuća kronično oboljelih, starijih, siromašnih. Bitno je da ima novca za rabljenu leteću kramu iz Izraela. Kad već njihova krila ne služe letu k boljem životu, ostaje nam plaćati cijenu skupih lijekova i hrpe željeza te nositi svojih nekoliko križeva svaki dan, sve do smrti.

„Treba se riješiti umirovljenika, a najlakše tako da povisiš cijenu neophodnog lijeka“, bio je jedan od komentara na Facebooku.

Što žulja Royalovce?

Na internetskim stranicama HZMO-a se 2. ožujka pojavila obavijest kako će se nastaviti s isplatom dokupljenih mirovina, koje je trgovačko društvo „Royal – međugeneracijska solidarnost“ prestalo isplaćivati davnog 31. svibnja 2014. To je omogućeno zahvaljujući Zakonu o nastavku isplate dokupljenih mirovina, u narodu poznatog pod nazivom „Hreljin zakon“, koji je donesen još u prosincu prošle godine.

Državna tajnica u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava Majda Burić je u povodu donošenja Zakona u prosincu 2017., naglasila kako je riječ o osjetljivoj socijalnoj kategoriji ljudi s malim mirovinama. Još od treće sjednice Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, održane 1. prosinca, predstavnici umirovljeničkih udruga traže odgovore na pitanja vezana uz prosječnu visinu mirovina 3.860 osoba koje su dokupile mirovinu u Royalu, te ukupan dug koji se država Zakonom obvezala pokriti. Odgovora na prvo pitanje nema, dok je ukupan dug koji će se isplatiti do 31. prosinca 2020., prema navodima iz medija, oko 130 milijuna kuna. Royal je, podsjetimo, privatna osiguravateljska tvrtka čije je dugove preuzela država, pravdajući se da su to učinili iz „socijalnih razloga“, iako je riječ o kupovini glasa zastupnika Hrelje. No, činjenica je da su radnici bili prevareni, te je njihove otpremnine progutao privatni mrak. Pravno savjetovište Sindikata umirovljenika stoga nastoji pomoći Royalovcima koji i dalje imaju zbrku s brojnim pitanjima na koja im nedostaju potpuni odgovori.

➔ Zakonom o nastavku isplate dokupljenih mirovina uređen je način isplate, visina mjesečnog obroka te tko ima pravo na isplatu dokupljenih mirovina. Tako na isplatu dokupljenih mirovina pravo imaju oni koji su uplaćivali doprinos u trgovačko društvo „Royal – međugeneracijska solidarnost“ ili osobe koje su naslijedile mirovinu nakon njihove smrti. Nasljednici HZMO-u trebaju dostaviti pravomoćno rješenje

o nasljeđivanju u kojem se izriekom navodi da im se u vlasništvo prenose ili pripadaju potraživanja (prema Royalu/HZMO-u) na osnovi ugovora o dokupu mirovina.

➔ Pravo na isplatu dokupljenih mirovina ne ostvaraju oni korisnici koji su podnijeli tužbu i vode spor pred sudom radi ostvarivanja potraživanja iz ugovora o dokupu mirovine ili su već pravomoćno ostvarili svoje potraživanje pred sudom. Oni koji se odreknu tužbenog zahtjeva u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona mogu ostvariti isplatu dokupljene mirovine uz predočenje pravomoćne sudske odluke o okončanju toga postupka odricanjem od tužbe, odnosno ovjerene izjave o odustajanju od naplate potraživanja s osnove sudske odluke, o čemu su dužni obavijestiti HZMO. Korisnici dokupljene mirovine koji se odreknu tužbe i daju ovjerenu izjavu da neće podnositi tužbu nakon stupanja na snagu Zakona mogu ostvariti isplatu dokupljene mirovine uz predočenje ovjerene izjave.

➔ Obrazac izjave je poslan svim korisnicima dokupljene mirovine na kućnu adresu i može se preuzeti na internetskoj stranici ili u područnim uredima HZMO-a. Potrebno ga je ispuniti točnim podacima, te ovjeriti kod javnog bilježnika i predati u područni ured. Također, sud kod kojega se vodi postupak dužan je izvijestiti HZMO o svim korisnicima dokupljenih mirovina koji su pokrenuli postupke, dostavljanjem popisa korisnika dokupljenih mirovina koji su ostali pri tužbi i onih koji su se tužbe odrekli u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o nastavku isplate dokupljenih mirovina. Tek će tada, odnosno 28. lipnja, oni koji su povukli tužbe imati pravo na isplatu dokupljenih mirovina.

HZMO poziva da se svi umirovljenici koji imaju dodatnih pitanja oko dokupljene mirovine Royala jave u područne ured, telefonom ili elektronskom porukom.

Milan Dalmacija

PIŠE NAM MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Nema ukidanja dodatnog zdravstvenog doprinosa

Sastanak predstavnika SUH-a i MUH-a s predstavnicima ministarstva financija, zdravstva, rada i HZMO-a održan 12. veljače u Ministarstvu zdravstva nije urodio plodom. Zahtjev umirovljenika bilo je ukidanje dodatnog zdravstvenog doprinosa od tri posto na iznose mirovina većih od prosječne plaće i doprinosa od jedan posto na niže od prosječne. Predložen je i promjena izračuna na način da se oporezuje samo iznos koji prelazi iznos prosječne mirovine.

Dopisom od 5. ožujka 2018. Ministarstvo zdravstva je odbilo takav prijedlog s pojašnjenjem kako nisu „u mogućnosti udovoljiti zahtjevu zbog teške financijske situacije u kojoj se nalazi zdravstveni sustav.“

Umirovljenici su tražili i uključivanje svojih predstavnika u Upravna vijeća HZMO-a, HZZO-a i Ministarstva zdravlja, što će biti razmotreno u okviru izrade Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ili pri izradi novog Zakona. Tom prilikom predstavnici državnih institucija su pozvali SUH i MUH da se svojim prijedlozima uključe u izradu zakona, te u javno savjetovanje.

Osim toga, predložena je izmjena prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna, o čemu će se još raspravljati, u slučaju da se s takvim prijedlogom umirovljenici pojave kroz savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o zdravstvenoj zaštiti koji je upravo ušao u početnu raspravu.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

1.900 kuna za 70 godina radnog staža

Umirovljeničke udruge Sindikat i Matica umirovljenika, već više godina zagovaraju uvođenje novog modela obiteljske mirovine, prema kojem u slučaju smrti partnera preživjeli zadržava svoju mirovinu, a uz nju ima pravo, ovisno o prihodovnom cenzusu, i na 20-50% partnerove mirovine. S obzirom da je od ukupnog broja obiteljskih umirovljenika čak 93,35% žena, one su najizloženije rastućem siromaštvu, ukoliko se ne uvede ovakav model obiteljske mirovine. Treba naglasiti da je prosječna obiteljska mirovina vrlo niska, samo 1.924 kn, a preživjeli partner ju koristi temeljem zajedničkih 60-tak godina radnog staža.

Europske zemlje uvele su pojam socijalne zaštite preživjelih, prvenstveno supružnika i djece, u svojim zakonima još u 19. stoljeću. Od svog uvođenja koncept je doživio značajne promjene u većini država članica EU, a posebno su značajne razlike u regulaciji tog koncepta u zapadnoeuropskim i istočnoeuropskim zemljama.

Zapadnoeuropski koncept

Zapadnoeuropski koncept uspostavljen je metodom doprinosa, gdje su institucije socijalnog osiguranja osigurale pogodnosti za preživjele u slučaju smrti hranitelja obitelji koji je bio osiguran doprinosima prije njihove smrti. U pozadini koncepta obiteljske mirovine je činjenica da smrt jedne osobe često rezultira gubitkom izvora prihoda za drugu osobu; odatle prepoznavanje smrti neke osobe kao društvenog rizika. U većini slučajeva, obitelj osiguranika (udovica, udovac, siročić/polusiročić i ostali rođaci) osigurana su naknadama za preživljavanje, a temelje se na metodi doprinosa.

Prema rječniku Vijeća Europe, obiteljska mirovina je mirovina koju primaju članovi pokojnog osiguranika – „nuklearna“ obitelj (muž/žena i djeca). Ovaj koncept mirovine preživjelih osoba prihvaćen je u većini zemalja istočne Europe u razdoblju komunizma.

Također, za razvoj koncepta prednosti preživjelih u Europi, vrlo važna činjenica je usvajanje ILO Konvencije br. 102 o minimalnim standardima socijalne sigurnosti iz

1952. godine, kao i usvajanje Europskog kodeksa za socijalno vijeće Europe Sigurnost u 1964.

Kako to rade Nijemci

Posebno zanimljiv je sustav socijalne zaštite preživjelog supružnika u Njemačkoj. Preminula osoba mora imati najmanje pet godina plaćanih doprinosa ili bez tog uvjeta kad je osiguranik preminuo zbog ozljede na radu. Pravo na obiteljsku mirovinu u Njemačkoj odobrava se „osobama starim 45 i više godina, osobama smanjene sposobnosti za rad ili za osobe koje se brinu o djetetu do navršene 18 godine života (bez ograničenja u slučaju djece s teškoćama u razvoju koje ne mogu održavati sami).

Postoji također i oblik prilagodbe pogodnosti preživjelih, što se ogleda u činjenici da se osiguraniku punu mirovinu isplaćuje udovici ili udovici za tri mjeseca nakon smrti osiguranika. Danas je najveći iznos za obiteljsku mirovinu 55% starosne mirovine preminulog supružnika, dok je manji iznos od 25% obiteljske mirovine vremenski ograničen i plaća se najduže 24 mjeseca.

Prema novim promjenama koje proizlaze iz reforme njemačkog sustava socijalne sigurnosti iz 2002. godine, postoji mogućnost da se supružnici odluče za podjelu mirovina među supružnicima odnosno cijepanje mirovinskih prava. Ovo predstavlja do određene mjere alternativni oblik obiteljske mirovine. Mogućnost podjele prava na mirovinu vrijedi samo za parove oženjene nakon 31. prosinca 2001., a ti parovi mogu odlučiti podijeliti svoja prava na mirovinu kad oboje steknu dob za umirovljenje ili kada jedan partner umre. Bitno je da su oba partnera pojedinačno akumulirali 25 godina kvalificirajućeg radnog staža.

Brojni kriteriji

Da bi se u EU zemljama dobile obiteljske mirovine, moraju se ispuniti brojni uvjeti - kako za pokojnika tako i za preživjelog. Većina europskih zemalja omogućuje tzv. obiteljsku mirovinu i za registrirane partnere, vanbračne ili istospolne zajednice, ali i za razvedene partnere ako su primali alimentaciju. U Luksemburgu, primjerice, punu mirovinu pokojnika plaća se tri mjeseca

ca preživjelima koji su živjeli u istom kućanstvu.

Dodatni zahtjevi sastoje se od minimalnog trajanja braka, minimalne dobi, invaliditeta ili brige za djecu pokojnika. Određeno trajanje braka preduvjet je za preživljavanje u Belgiji, Finskoj, Njemačkoj, Luksemburgu, Portugalu i Švedskoj itd. U Irskoj preživjeli supružnik morao je ispuniti određeno razdoblje plaćanja doprinosa.

U Austriji, ako zbroj mirovine preminulog i preživjelog partnera je ispod 1.910 eura mjesečno, odgovarajuću mjesečnu razliku do najviše 60 posto mirovine preminuloga plaća se preživjelom partneru uz njegovu mirovinu. U Sloveniji preživjeli partner starosnog umirovljenika može dobiti dodatno do 80 eura.

U Hrvatskoj tzv. obiteljsku mirovinu ostvaruje osoba koja do smrti bračnog partnera navršila 50 godina, odnosno najmanje 45 godina, ali onda čeka na početak primanja mirovine do navršenih 50 godina. Izvanbračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu ako je izvanbračna zajednica postojala najranije na dan 28. ožujka 2008. ili kasnije, a trajala je najmanje tri godine. Status izvanbračne zajednice utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku. Također i razvedeni bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu ako mu je sudskom odlukom bilo dosuđeno pravo na uzdržavanje. Članovi obitelji formalnog i neformalnog životnog partnera isto imaju pravo na obiteljsku mirovinu ako je formalno ili neformalno životno partnerstvo postojalo na dan 5. kolovoza 2014. ili kasnije i pod uvjetom da je trajalo najmanje tri godine. I roditelji ili posvojitelji osiguranika imaju pravo na obiteljsku mirovinu u slučaju da ih je do smrti preminuli uzdržavao te da su navršili 60 godina.

Hoće li i zahtjev umirovljeničkih udruga za novim modelom obiteljske mirovine ući u novu mirovinsku reformu? Teško, jer je koncept Vlade očito usmjeren na kažnjavanje, a ne na zastavljanje siromašenja. Tako Ankica Jurec iz Zagreba pita s razlogom, zašto ne može dobiti barem pola mirovine svoga supruga uz svoju, kad su oboje skupili 70 godina radnog staža, a njegovom smrću tek pet godina nakon umirovljenja, njoj se dopušta tek da umjesto svoje mizerne mirovine, dobi je jednako mizernih 70 posto mirovine svoga preminulog supruga. Tko će joj odgovoriti.

Jasna A. Petrović

Diskriminirani, poniženi i zanemareni

„Iako su negativnoj društvenoj percepciji izloženi i mladi, starost je, osim biološkom, uvjetovana i sociološkom dimenzijom koja je često podložna negativnim stereotipima prema starijim osobama, tzv. ageizmu. Zaboravlja se kako je životno iskustvo starijih korisno na raznim poljima društvenog djelovanja. Unatoč tome, i mladi i stari često su na marginama društvenog i medijskog interesa“, navodi pučka pravobraniteljica Lora Vidović u svome izvješću za 2017.

Osobe starije životne dobi često su percipirane kao homogena skupina koja ovisi o drugima. Iako se njihova prava i dostojanstvo često pojavljuju kao objekt političkih pregovora i kampanja, s vremenom nestanu iz fokusa pa se veliki broj starijih smatra isključenima, čak i u raspravama koje se na njih izravno odnose. U medijima se starije osobe, u skladu s postojećim društvenim predrasudama, predstavljaju uglavnom negativno. Suprotno tome, snagu medija potrebno je iskoristiti za prikazivanje realnog položaja starih i izvještavanje o njihovim potencijalima, problemima, uspjesima i dostignućima te tako poticati društvene promjene.

U odnosu na starije osobe ponekad se toleriraju postupci i prakse koji ne bi bili prihvatljivi prema bilo kojoj drugoj društvenoj skupini, no aktivistička scena zagovaranja prava osoba starije životne dobi slabo je razvijena, uz svega nekolicinu udruga koje se bave njihovim pravima. Produljenje životnog vijeka utječe na globalni porast broja osoba starije životne dobi, čije pozicioniranje u društvu može predstavljati izazov. Tako starenje stanovništva otvara brojna pitanja, kao što je

raspodjela dostupnih financijskih sredstava, društvena uloga osoba starije životne dobi, uvjeti i kvaliteta življenja u starosti, samostalnost i društveno poštovanje.

Veća stopa nezaposlenosti starijih

Govoreći o dobnoj diskriminaciji, važno je spomenuti tržište rada koje je, kao ključan dionik osobnog i društvenog napretka, njome vidljivo opterećeno... Radnici stariji od 50 godina imaju, u usporedbi s drugim dobnim skupinama, daleko veću stopu rasta nezaposlenosti, a kada jednom izgube posao, gotovo redovito postaju dugotrajno nezaposleni i vrlo su im male šanse za ponovni ulazak na tržište rada.

Iako Zakon o radu jamči zaštitu od diskriminacije, između ostaloga i temeljem dobi, prema istraživanju portala MojPosao, 56% ispitanika navodi da se često susreće s oglasima za zapošljavanje u kojima se spominje dozna granica. Dvije trećine ispitanih sumnja da nisu dobili posao zbog svoje dobi, 31% jer su premladi, 35% zato što su prestari, a nekima je to i eksplicitno rečeno. To potvrđuju i podaci Eurofondovog Istraživanja o kvaliteti radnih uvjeta, prema kojima je ona u RH bitno niža nego u zemljama zapadne Europe, pri čemu su u posebno teškom položaju upravo radnici stariji od 50 godina. Unatoč dokazima da su oni barem jednako dobri, a često i pouzdaniji i motiviraniji od mlađih zaposlenika, udio radnika u dobi od 55 do 64 godine je, u ukupnoj zaposlenoj populaciji, iznosi svega 38,1%, dok je prosjek EU 55,2%.

Kada jednom odu u mirovinu, financijski položaj osoba starije životne dobi naglo se promijeni. Značajno smanjenje prihoda uzrokuje višestruka odricanja, posebno u segmentima života koji nadilaze osnovne životne potrebe. Prema podacima Matice umirovljenika Hrvat-

ske, 50% umirovljenika prima mirovine u iznosu od 1.348 kuna, što je niže od hrvatske granice siromaštva, a trećina osoba starijih od 65 godina živi u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Visina mirovine u odnosu na plaću u stalnom je padu; dok je prije 30 godina iznosila 78% prosječne plaće, danas je svega 38,5%.

Bogatima sve, siromašnima mrvice

Prema podacima iz preliminarnog izvještaja grupe autora pod naslovom „Narativi o dostojanstvu osoba starije životne dobi“, osobe nižeg socioekonomskog statusa u mirovini si ne mogu priuštiti čak niti određene vrste hrane, poput voća ili nekih vrsta mesa, a kulturne priredbe ili primjerice odlasci na putovanja ostaju nedostupni čak i onima višeg socio-ekonomskog statusa, što dovodi do socijalne isključenosti i diskriminacije te narušava dostojanstvo i negativno utječe na kvalitetu života, samopoštovanje ili održavanje socijalnih kontakata.

Unatoč tome, prema navodima Sindikata umirovljenika Hrvatske, porezna reforma provedena tijekom 2017. utjecala je na povećanje mirovina samo onih umirovljenika koji imaju mirovinu veću od 6.300 kuna neto, dok oni s najmanjim mirovinama nisu dobili nikakvo povećanje. „Novim“ umirovljenicima i dalje nije moguće dostavljati mirovinu putem pošte što zanemaruje utjecaj starosti na zdravlje i posebno teško pogađa one najosjetljivije, osobe krajnje narušenog zdravlja, nepokretne ili nastanjene u izoliranim i prometno nepovezanim područjima. Obzirom da do svoje mirovine mogu doći isključivo putem banke, prepušteni su uslugama rodbine, prijatelja ili susjeda, koji ponekad zlorabe ukazano im povjerenje te ih, koristeći situaciju za vlastitu financijsku ili drugu materijalnu korist, iskorištavaju“, navodi se u Izvješću.

PREPORUKE PUČKE PRAVOBRANITELJICE:

– HZMO-u, da u opravdanim slučajevima omogući dostavu mirovine putem pošte;

– Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, da osmisli dodatne mjere za zapošljavanje osoba starijih od 50 godina;

– Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja, da izradi prijedlog izmjena Zakona o subvencioniranju stambenih kredita kojim bi se ukinula dozna granica za ostvarivanje prava na subvencioniranje;

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, travanj 2018., godina XI., br. 4

Novi iznos najniže mirovine prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata, kojima je najniža mirovina određena prema ZOPHBDR-u iz 2004., po službenoj je dužnosti, automatskom obradom i bez donošenja novog rješenja, **od 1. ožujka 2018. određena nova svota najniže mirovine ako je to za njih povoljnije** (čl. 206. ZOHBDR-a).

Nova svota najniže mirovine određena je tako da se osnovica u svoti od 2558,25 kuna (tj. 45% prosječne neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama RH u 2016. godini) **povećala za 0,015% od utvrđene proračunske osnovice** u svoti od 3326,00 kn, **odnosno za 0,4989 kn za svaki dan sudjelovanja u obrani** suvereniteta RH u borbenom sektoru te uz primjenu polaznog i mirovinskog faktora.

Podatke o broju dana sudjelovanja u borbenom sektoru za hrvatske branitelje korisnike najniže mirovine **Zavod je elektroničkom razmjenom dobio od Ministarstva hrvatskih branitelja.**

Tako određene **svote najniže braniteljske mirovine usklađene su prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovina** u svoti od 63,88 kn, koja se primjenjuje od 1. siječnja 2018.

Novoodređene i usklađene svote najniže mirovine u isplati su u travnju 2018. (uz mirovinu za ožujak), uključujući i razliku za siječanj i veljaču 2018.

Mirovine koje su određene prema posebnim propisima, a nakon usklađivanja od 1. siječnja 2018. prešle su svotu od 3.500,00 kn, smanjene su za 10%, s tim da tako smanjene svote mirovina ne mogu biti niže od 3.500,00 kuna mjesečno.

Za korisnike kojima treba izračunati novu svotu najniže mirovine i koji nisu obuhvaćeni

automatskom obradom u ožujku 2018. izrađeni su ispisi koji su dostavljeni u područne službe/urede Zavoda kako bi se ručnim izračunom odredile nove svote najnižih mirovina.

Za potrebe izračuna mirovina prema novom ZOHBDR-u, između Ministarstva hrvatskih branitelja i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje **uspostavljen je web-servis koji omogućuje radnicima Zavoda da elektroničkim putem pribave i evidentiraju podatke o broju dana sudjelovanja u obrani** suvereniteta RH u borbenom sektoru za osobe koje su podnijele zahtjev za priznanje prava na mirovinu.

Budući korisnici mirovina neće trebati dostavljati potvrde o broju dana sudjelovanja u borbenom sektoru koje je do sada izdavalo Ministarstvo hrvatskih branitelja niti će Zavod morati pisanim putem tražiti te potvrde od Ministarstva hrvatskih branitelja, **što će pridonijeti bržem ostvarivanju prava na mirovinu.**

Nastavak isplate dokupljenih mirovina

Od 1. ožujka 2018., s isplatom mirovina u travnju 2018., uspostavljena je isplata dokupljenih mirovina korisnicima koji su te mirovine ostvarili do 31. svibnja 2014. u trgovačkom društvu "Royal međugeneracijska solidarnost" d.d. na temelju ugovora o dokupu mirovine sklopljenih s poslodavcima sa sjedištem u RH.

Svote dokupljene mirovine usklađene su prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine koja od 1. siječnja 2018. iznosi 63,88 kn te je u odnosu na aktualnu vrijednost mirovina od 1. srpnja 2017. povećana za 0,94%.

Korisnici kojima je uspostavljena isplata dokupljenih mirovina tijekom travnja dobit će na kućne adrese rješenja kojima će se utvrditi svota mjesečne dokupljene mirovine te ukupna svota dospjelih, a neisplaćenih dokupljenih mirovina u trenutku preuzimanja isplate.

Tijekom travnja odredit će se i dinamika isplata dospjelih, a neisplaćenih dokupljenih mirovina.

Dokupljena se mirovina u ožujku 2018. i u svim sljedećim mjesecima uključuje u obradu i pribraja se mirovini ostvarenoj u Zavodu te se na tako dobivenu ukupnu svotu obračunava dodatni doprinos za zdravstveno osiguranje, porez i prirez te ovrhe koje provodi Zavod i Financijska agencija.

Na Obavijesti o mirovinskim primanjima svota dokupljene mirovine bit će iskazana pod oznakom "ostala primanja".

Korisnici i nasljednici korisnika dokupljenih mirovina koji su podnijeli tužbu i vode spor na sudu radi ostvarivanja potraživanja iz ugovora o dokupu mirovine, ako žele ostvariti isplatu dokupljene mirovine prema ovom Zakonu, **moraju se odreći tužbenog zahtjeva u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona.**

Nakon isteka roka (6 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, tj. **nakon 4. srpnja 2018.**) **neće moći ostvariti pravo na isplatu** dokupljenih mirovina prema Zakonu o nastavku isplate dokupljenih mirovina.

Savjetodavni dani s predstavnicima srpskog mirovinskog osiguranja

Međunarodni savjetodavni dani osiguranika i korisnika mirovinskih primanja s predstavnicima Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje održat će se:

- **8. svibnja 2018. u Zagrebu**, u Središnjoj službi HZMO-a, A. Mihanovića 3, i
- **10. svibnja u Splitu**, u Područnoj službi HZMO-a, Obala kneza Branimira 15.

Ispostava HZMO-a u Vrgorcu preselila na novu adresu

Ispostava Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Vrgorcu preselila na novu adresu, **Trg hrvatskih branitelja 3.**

KORISNICI MIROVINA - isplata u ožujku 2018.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	498 456	2541,16 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	21 109	3441,85 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	84 846	2220,13 kn
Prijevremena starosna mirovina	188 356	2401,55 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	236	2590,40 kn
Invalidska mirovina	124 761	1894,41 kn
Obiteljska mirovina	224 589	1921,71 kn
UKUPNO - ZOMO	1 142 353	2.318,53 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 494	3.657,38 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	70 933	5.574,85 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 792	2.934,85 kn
SVEUKUPNO	1 234 572	2.524,74 kn
PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u ožujku 2018. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za siječanj 2018. (6.189 kn)
Prosječna mirovina za veljaču 2018.	2.586,11 kn	41,79%
Prosječna ukupna starosna mirovina za veljaču 2018.	2.836,66 kn	45,83%
Prosječna starosna mirovina za veljaču 2018. s 40 i više godina m. staža	4.313,26 kn	69,69%
Korisnici mirovina - muškarci (45,77%)		565 002
Korisnici mirovina - žene (54,23%)		669 570
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,19
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		15,48%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		19,92%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.200.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Ured za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: informiranje@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U TRAVNJU 2018.

NOVOSTI U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

**Lucian Vukelić, dr. med. spec.
imenovan ravnateljem HZZO-a**

Lucian Vukelić, dr. med. spec., dosadašnji vršitelj dužnosti ravnatelja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), nakon provedenoga natječaja, imenovan je ravnateljem HZZO-a, na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 15. ožujka 2018. godine.

Sjednica Upravnog vijeća HZZO-a

27. ožujka 2018. godine održana je 22. redovna sjednica Upravnog vijeća HZZO-a. U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Produženi ugovori do kraja 2018. godine

Nakon provedene javne rasprave, uvažavajući mišljenja strukovnih komora, te stručnih društava, Upravno vijeće HZZO-a donijelo je Odluku o produženju ugovora o utvrđivanju sredstava i načinu provođenja zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja liječnicima koncesionarima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti do kraja godine.

Također, do 31. prosinca 2018. godine produženo je ugovorno razdoblje u djelatnosti medicine rada za provođenje specifične zdravstvene zaštite radnika.

Natječaj za 5000 postupaka magnetske rezonance

HZZO će provesti natječaj za sklapanje ugovora o provođenju postupaka magnetske rezonance (MR) za dodatnih 5000 postupaka do kraja 2018. godine, a prema uputi Ministarstva zdravstva. Nakon provedenog natječaja i dodatnog ugovaranja novog broja postupaka očekujemo dodatno smanjenje listi čekanja za MR.

IZ SADRŽAJA:

- Lucian Vukelić, dr.med.spec. imenovan ravnateljem HZZO-a
- Produženi ugovori do kraja 2018. godine
- Natječaj za 5000 postupaka magnetske rezonance

Hrvatska kakvu trebamo – budućnost hrvatskog zdravstva

U organizaciji Večernjeg lista 26. ožujka 2018. godine u zagrebačkom hotelu Westin, održana je konferencija "Hrvatska kakvu trebamo – budućnost hrvatskog zdravstva".

Ministar zdravstva Milan Kujundžić održao je prezentaciju na temu "Kamo ide hrvatski zdravstveni sustav"; glavni izvršni direktor organizacije "Healthcare Denmark" Hans Erik Henriksen prezentaciju "Zdravstveni sustav u Danskoj"; Tereza Šarić, direktorica Promeritus savjetovanja, prezentaciju na temu "Analiza aktivnosti i troškova u zdravstvu, možemo li bolje?"; a Dražen Jurković, direktor Udruge poslodavaca u zdravstvu Hrvatske, prezentirao je kako izgleda "Održiv i kvalitetan zdravstveni sustav: realnost ili utopija u Hrvatskoj".

U ime HZZO-a na panel-diskusiji "Kakvo nam zdravstvo treba" sudjelovao je ravnatelj Lucian Vukelić zajedno sa Zdravkom Marićem, ministrom financija Republike Hrvatske, Terezom Šarić, direktoricom Promeritus savjetovanja, Davorom Milićem, predstojnikom Klinike za bolesti srca i krvnih žila KBC-a Zagreb, Leom Smirčić Duvnjak, predstojnicom SK "Vuk Vrhovac", Jasnom Karačić, predsjednicom Hrvatske udruge za promicanje prava pacijenata te Vikicom Krolo, predsjednicom Koordinacije hrvatske obiteljske medicine.

- 20. ožujka Svjetski dan oralnog zdravlja

- Obilježen Hrvatski dan osviještenosti o debljini

20. ožujka Svjetski dan oralnog zdravlja

Prvi međunarodni dan vezan uz oralno zdravlje obilježen je 1994. godine, kada je Svjetski dan zdravlja Svjetske zdravstvene organizacije bio posvećen oralnom zdravlju.

Zašto je izabran baš 20. ožujka?

Datum je izabran kako bi podsjetio da mala djeca imaju 20 mliječnih zuba; starije osobe bi trebale imati najmanje 20 prirodnih zdravih zuba kako bi bili zdravi, a zdrave odrasle osobe ukupno 32 zuba i 0 karijesa. To sve izraženo brojačano, može se prevesti kao 3/20, dakle 20. ožujka.

-20.03.2018. kampanja nosi naziv Think Mouth - Think Health

Cilj kampanje: ukazati na međuzavisnost oralnog i općeg zdravlja kroz niz kliničkih problema koji se očituju sustavno i oralno. U svrhu racionalizacije troškova zdravstvene skrbi što je od strateške važnosti, ukazana je potreba poticanja i jačanja multidisciplinarnе suradnje između liječnika medicine, liječnika dentalne medicine i suradnih zdravstvenih djelatnika kako bi se pružila pravodobna, učinkovita i racionalna zdravstvena zaštita.

Obilježen Hrvatski dan osviještenosti o debljini

Obilježavanje Hrvatskog dana osviještenosti o debljini i II. Konferencija o debljini 19. ožujka 2018. godine.

Hrvatski sabor je dana 19. lipnja 2017. godine proglasio dan 16. ožujka za Hrvatski dan osviještenosti o debljini.

Isti se obilježava na II. konferenciji o debljini 19. ožujka 2018. godine, u organizaciji Udruge za prevenciju prekomjerne težine te suorganizaciji Gradskog ureda za zdravstvo, Zaklade Hrvatska kuća srca i Doma zdravlja Zagreb – Centar, a pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović, Hrvatskog sabora, gradonačelnika Grada Zagreba Milana Bandića i Ministarstva zdravstva.

Prema posljednjim podacima Svjetske zdravstvene organizacije, više od

1,9 milijarde odraslih u svijetu ima prekomjernu tjelesnu masu ili debljinu, od čega njih 650 milijuna ima debljinu, 11% muškaraca i 15% žena.

Više od polovice odraslog stanovništva Europe, njih 51,6 % ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu, od čega ih 15,9 % ima debljinu. U Republici Hrvatskoj kao i u Europi više od polovice osoba starijih od 18 godina ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu, njih 57,4%, od čega debljinu ima 18,7% stanovnika. Muškarci su značajnije deblji od žena; njih 20,8% ima debljinu u odnosu na 16,8% žena.

Debljina više nije problem samo odraslog stanovništva, ona se javlja u sve ranijoj životnoj dobi te donosi dugoročne posljedice za zdravlje djece.

Prema posljednjim podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo za 2015. godinu, 34,9% djece u Hrvatskoj ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu, od čega debljinu ima njih 14% i to značajni-

je više dječaka, njih 17,2% u usporedbi s 10,7% djevojčica. Zabrinjavajući je podatak da se proteklih 12 godina udio djece s prekomjernom tjelesnom masom i debljinom povećao za gotovo 15%.

Prekomjerna tjelesna težina predstavlja faktor rizika za razvoj cijelog niza kroničnih nezaraznih bolesti i postaje sve veći socijalno ekonomski problem te je neophodan interdisciplinarni pristup u njezinu rješavanju.

Ministarstvo zdravstva podržava svu nastojanja u osvještavanju problema debljine i njezinog utjecanja na zdravlje i podržava obilježavanje Hrvatskog dana osviještenosti o debljini i održavanje II. Konferencije o debljini s ciljem osvještavanja veličine problema debljine i njezinih posljedica na zdravlje te načina na koji možemo utjecati za njezino smanjenje, radi unaprjeđenja zdravlja i sprječavanja bolesti te podizanja kvalitete života.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednica priloga: Veronika Laušin, dr. med., zamjenica ravnatelja,
Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Ugovori o uzdržavanju - bez kontrole

Iz izvješća Pučke pravobraniteljice za 2017. godinu vidljivo je da su dalje česte zloporabe ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, na koje SUH upozorava već godina. Ugovori o dosmrtnom uzdržavanju često se sklapaju na nagovor, ishitreno i bez potpunog razumijevanja pravnih posljedica, a razlika između ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju mnogima je nejasna. Osim toga, starije osobe uglavnom se obraćaju za pomoć nakon što su, po sklopljenom ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju, ostale i bez imovine i bez skrbi, kada im je na raspolaganju jedino sudski postupak za raskid ugovora.

„S obzirom da okolnosti koje su ih motivirale na sklapanje ugovora postoje i dalje, odnosno osobe nemaju dovoljno sredstava za život, lošeg su zdravlja ili ne mogu samostalno brinuti o svojim potrebama, sporost pravosuđa za njih može biti kobna“, upozorava pučka pravobraniteljica Lora Vidović.

Positivan iskorak predstavljaju izmjene Zakona o socijalnoj skrbi kojima su prihvaćene preporuke pučke pravobraniteljice da se pružateljima socijalnih usluga, osobama koje su kod njih zaposlene, te članovima njihovih obitelji, zabrani sklapanje ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Naime, postoji velik broj slučajeva u kojima su vlasnici obiteljskih i privatnih domova ili udomitelji inzistirali na sklapanju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju uz ugovor o smještaju, a ove bi izmjene takvu praksu trebale onemogućiti. Međutim, i dalje ostaju „nepokrivene“ druge profesije u kojima se razbuktao pravi biznis s takvim ugovorima, npr. bilježnici, odvjetnici, liječnici.

Nažalost, Ministarstvo pravosuđa ne raspolaže podacima o broju i prosječnoj duljini trajanja sudskih postupaka za raskid ugovora o dosmrtnom uzdržavanju te o broju postupaka tijekom kojih je tužitelj (primatelj uzdržavanja) umro. To predstavlja velik problem, jer bi takvi podaci pomogli pri razmatranju potrebe uvođenja dodatnih zaštitnih mehanizama, poput osnivanja registra davatelja uzdržavanja ili ograničenja broja sklopljenih ugovora. Iako je Vlada RH u ranijem mišljenju na izvješće pučke pravobraniteljice navela kako smatra neprihvatljivim propisati kontrolu ispunjavanja ugovornih obveza u privatnopravnim obveznim odnosima poslovno sposobnih osoba, važno je naglasiti da je davanje uzdržavanja zapravo osiguravanje egzistencije primatelja uzdržavanja, a dužnost je države osigurati sustav prevencije koji će spriječiti da, zbog zloporaba davatelja, bude ugrožena egzistencija primatelja uzdržavanja.

Još je veći problem to što primatelji uzdržavanja, koji su zbog neizvršavanja ugovora, odnosno zloporaba, pokrenuli sudske postupke za raskid ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, do završetka postupaka ne mogu ostvariti pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, doplatak za pomoć i njegu, pomoć u kući, ni pravo na dugotrajni smještaj. Slijedom toga, potrebno je izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi predvidjeti iznimku koja će zaštititi egzistenciju primatelja uzdržavanja i tijekom sudskog postupka za raskid ovih ugovora.

SUH ostaje pri stajalištu kako je potrebno zakonski dodatno urediti prava i obveze u takvim ugovorima, s naglaskom na zabranu ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, jer su se oni u praksi pokazali iznimno štetnima za dostojanstvo i materijalno stanje primatelja uzdržavanja.

Milan Dalmacija

Kazna za neprofesionalnost

I.V. iz Rijeke pristao je potpisati ugovor o doživotnom uzdržavanju s M.R. Kada su otišli sklopiti ugovor kod javnog bilježnika N.M., ovaj je preimenovao ugovor u ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, te na njega primijenio odredbe koje su u konačnici dovele do toga da su nasljednici I.V. bili dužni dati davatelju uzdržavanja 170.944 kune. Sudski je spor došao do Vrhovnog suda koji je potvrdio prvostupanjsku presudu i naložio javnom bilježniku i uzdržavatelju da zbog bilježnikovog pogrešnog postupanja vrate 170.944 kune te plate dodatnih 22.600 kuna sudskih troškova. To rijedak slučaj gdje je pravda pobijedila.

Spriječeno uzdržavanje

J.L. i K.L. iz Siska potpisali su ugovor o dosmrtnom uzdržavanju s N.D. i P.C. Davatelji uzdržavanja su se obvezali dati primateljima stan, hranu, drva za ogrjev, odjeću, obuću, prijevoz liječniku, lijekove i kompletnu skrb u zamjenu za nekretnine i pokretnine nakon smrti oba primatelja uzdržavanja. U međuvremenu je J.L. preminuo, a K.L. je zajedno s unukom pokrenula sudski postupak za raskid ugovora zbog neslaganja i neizvršavanja. Nakon smrti K.L. sud je presudio kako je raskid ugovora neutemeljen, jer su davatelji uzdržavanja bili voljni ispunjavati svoje obveze, a K.L. kao primateljica ih je u tome svojevrijedno onemogućavala. Pravično?

ZOVITE PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Tel. 01/4615-797

E-mail: pravo.suh@gmail.com

Pošta ili osobni dolazak: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2, 10 000 Zagreb

POGODNOSTI ZA ČLANOVE SUH-a

U 254. broju Glasa umirovljenika na četiri su stranice objavljene pogodnosti za članove SUH-a. Od toga su na dvije stranice objavljene pogodnosti SSSH na koje članovi SUH-a, kao punopravni član SSSH-a, imaju pravo korištenja.

U ovom broju objavljujemo drugi dio povlastica posredstvom SSSH-a. Na prodajnom mjestu samo treba pokazati člansku iskaznicu SUH-a s ovjerom plaćene članarine i naglasiti da je riječ o pogodnostima za SSSH.

A) CENTRI ZA LIJEČENJE I ZDRAVSTVENU REHABILITACIJU

1. „Terme Tuhelj“ d.o.o., Tuheljske Toplice, Ljudevita Gaja 4, tel. 049/203-000
  - do 20% popusta za dnevno korištenje usluga bazena „Vodeni planet“, „Svijet sauni“ i „Spa centra“
 Pogodnost vrijedi i za članove uže obitelji
2. „Varaždinske Toplice – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju“, Varaždinske Toplice, , tel. 042/630-830
  - plivanje na rekreacijskim bazenima objekta „Minerva“ – 25 kn po osobi
 Pogodnost vrijedi i za članove uže obitelji
3. Salon za masažu „Rlposo“, Rijeka, Korzo 8, tel. 097/7204-925
  - 20% popusta na sve usluge
4. Fitness centar „Forma“, Zagreb, Hebrangova 17, Martićeva 21, tel. 01/4856-450
  - 30% popusta (cijena 200 kn) na „no limit“ mjesečne članarine (korištenje teretane bez ograničenja od 7 do 22 h, korištenje svih grupnih programa prema rasporedu, neograničen broj mjesečnih dolazaka)
  - 10% popusta na višemjesečne članarine
  - 10% popusta na „fit family“ članarine (FFC2X – 360 kn, FFC3x – 480 kn i 4 člana, FFC4x – 540 kn)
  - 20% popusta (cijena 400 kn) na „start paket“ (uključuje „no limit“ članarinu i 6 treninga s trenerom)
  - članarina „teretana“ – 180 kn (korištenje teretane bez ograničenja od 7 do 22 h, neograničen broj mjesečnih dolazaka i usluge trenera)

5. „Studio Fizio Fit“, Rijeka, Miroslava Krleža 3A, tel. 091/9498-440
  - 10% popusta na masaže i individualne treninge
  - 15% popusta na tretmane oblikovanja tijela
 Popusti se ne primjenjuju na poklon bonove
6. Salon „Noktić“, Rijeka, Pavlinski trg 1A, tel. 051/229-034
  - 10% popusta na sve usluge
 Popusti se ne primjenjuju na poklon bonove

B) EDUKACIJA

1. „Algebra“, cijela Hrvatska, tel. 01/2332-861, info@algebra.hr,
  - 10 do 20% popusta prema cjeniku za ugovorene edukacijske usluge
 Popusti se odnose isključivo na gotovinsko i kartično plaćanje građanstva, te gotovinske rate uz sve uvjete Učilišta
2. „Pučko otvoreno učilište“, Zagreb, Ulica grada Vukovara 68, tel. 0800/321-321
  - 5% popusta na gotovinsko plaćanje pri upisu u obrazovne programe namijenjene za osobe treće životne dobi
  - 30% popusta na upis + 5% popusta na gotovinsko plaćanje na upis u sljedeće umjetničke radionice: fotografija, suvremeni nakit i tkanje
  - 10% popusta za individualni upis i 15% popusta za grupni upis u ostale programe za ispunjenje slobodnog vremena

C) KULTURA

1. „Hrvatsko narodno kazalište“, Split, Trg Gaje Bulata 1, tel. 021/344-999
  - 30% popusta na cijenu ulaznice

Popusti se ne odnose na premijerke izvedbe, gostovanja i posebna kazališna događanja. Na jednu člansku iskaznicu moguće je kupiti dvije ulaznice

2. „Art-kino Croatia“, Rijeka, Krešimirova 2, tel. 051/323-261
  - 25% popusta na redovnu cijenu ulaznica za kinotečne programe – filmske cikluse i posebne programe
 Moguće je ugovaranje popusta za filmove vezane uz radnička prava i sličnu tematiku
3. „Leksikografski zavod Miroslav Krleža“, Zagreb, Frankopanska 26, tel. 01/4800-333
  - 20% popusta na sva izdanja Leksikografskog zavoda Miroslava Krleža objavljena nakon 2010. i na sve komplete
4. „Moderna galerija“, Zagreb, Andrije Hebranga 1, tel. 01/6041-055
  - popust na grupni posjet (10 i više posjetitelja) po pojedinačnoj cijeni od 20 kn
 Grupne posjete najaviti na navedeni telefon ili e-adresu: am.kovac@modgal.t-com.hr

D) PROIZVODI I OSTALO

1. „Croatia Airlines“, Zagreb, Bani 75B, tel. 01/6676-555, 072/500-505
  - popust na cijenu karte za inozemne letove koje pokriva Croatia Airlines, u suradnji s putničkom agencijom Bantel Travel
2. „Franja Coffee and Tea House“, Zagreb, Split, Dubrovnik, tel. 01/2479-300
  - 20% popusta pri svakoj kupnji za sve vrste plaćanja uz mogućnost obročne otplate
 Dostava za kupnju iznad 500 kn na području Zagreba je be-

splatna.

3. „Dinmag“, internetska trgovina, tel. 01/4844-265, www.dinmag.hr
  - 15% popusta na sve artikle za jednokratno plaćanje gotovinom/pouzećem, trošak dostave prema općim uvjetima
  - 10% popusta kod svake kupnje za plaćanje gotovinom/pouzećem, trošak dostave prema općim uvjetima
 Popusti ne vrijede za akcijske cijene
4. „Nosaci.eu“, internetska trgovina, tel. 01/4844-265, www.nosaci.eu
  - 5% popusta na cijene na sve artikle za plaćanje gotovinom/pouzećem uz besplatnu dostavu u cijeloj Hrvatskoj
 Popusti ne vrijede za akcijske cijene
5. „Bauerfeind“, cijela Hrvatska, tel. 01/6542-855
  - 15% popusta na maloprodajne cijene u svim poslovnica
 Popusti se ne odnose na artikle koji su na akciji
6. „CleanExpress“, Zagreb, 01/6679-125, info@cleanexpress.hr
  - 20% popusta u kemijskim čistionicama i praonicama
 Popust se ne odnosi na artikle na akciji i podložan je izmjenama
7. „Laser“, cijela Hrvatska, www.centarlaser.hr
  - 30% popusta za gotovinsko plaćanje na sve laminatne i PVC stolariju
  - 20% popusta za kartično plaćanje na sve laminatne i PVC stolariju
  - 5% popusta za gotovinsko plaćanje na sav ostali asortiman

OBAVIJEST ČITATELJIMA:

U 254. broju objavljene su neke pogodnosti na koje članovi SUH-a više nemaju pravo:

1. Ljekarne „Medikor“, Zagreb;
2. Ljekarne „Tripolski“, Osijek;
3. Optika „Argus“, Zagreb
4. „Smolčić ugostiteljstvo“, Čepin

UMAG Cvijeće za kolegice

U srijedu 7. ožujka, Podružnica SUH-a Umag održala je redovnu godišnju skupštinu, a kao grad-domaćin izabran je pitoreskni Motovun. Nakon biranja radnog predsjedništva i utvrđivanja kvoruma, podneseno je izvješće o radu za 2017. godinu, koje je bilo dosta iscrpno i obuhvaćalo je aktivnosti podružnice, financijsko izvješće, izvješće Nadzornog odbora, te plan prihoda i rashoda za ovu godinu. Svi materijali objavljeni su u godišnjem Biltenu, koji je uručen sudionicima.

Članovi Skupštine izvješteni su da je ove godine SUH proslavio 25. obljetnicu osnutka. Tom prigodom dodijeljena su priznanja organizacijama koje su pružale financijsku potporu ili neki dru-

gi oblik pomoći. Tako su priznanja dobili Istraturist, Istarska kreditna banka, Grad Umag i turistička agencija Artik Umag. Također su za osobno zalaganje u dugogodišnjem radu SUH-a nacionalne spomenice primili Anton Pertot, Palmira Radmanović i Atilio Kozlevac.

Drugi dio sjednice bio je nešto neformalniji. Skromno je proslavljen Međunarodni dan žena, čime je spojeno ugodno s korisnim. Uz prigodne čestitke, muškarci su svim kolegicama u znak pažnje uručili maleni cvijetak. Nakon poslužene večere slijedila je ugodna glazba uz ples, za kojeg je bila zadužena grupa žena treće životne dobi „Zvezdice“, koja redovito uljepšava ovakve događaje.

Marija Pertot

BUKOVLJE – VRANOVCI Hvala načelniku

U petak 23. ožujka u podružnici Bukovlje-Vranovci održana je redovna izvještajna skupština. Predsjednik podružnice Ivan Sojčić otvorio je skupštinu te pozdravio sve prisutne i goste, Stjepana Rakitića iz županijskog povjereništva, te načelnika Općine Bukovlje Davora Petrika.

Ovo je ujedno bila i prilika da se vodstvo podružnice zahvali načelniku na odobrenim projektima u prošloj i

ovoj godini. To je u blagajnu donijelo financijska sredstva, kojima će SUH moći financirati svoje aktivnosti na dobrobit starijih sugrađana. Sojčić je također napomenuo da se prošle godine povećao broj članova, što je ocijenjeno pohvalnim i iznimno važnim za podružnicu. Nakon iscrpnog dnevnog reda uslijedio je domjenak sa bogatom zakuskom uz vesele tamburaše i prisutne članove.

S.R.

Talijanski sindikat umirovljenika SPI CGIL organizirao je 23. ožujka u Trstu konferenciju „Europa i makroregije“. Konferenciji su prisustvovali i predstavnici SUH-a na čelu s predsjednikom Jasnom Petrović.

Konferencija je obuhvatila tematiku „jedne nove Europe“, odnosno izlaganja o suradnji na razini Alpske i Jadransko-Jonske makroregije. Ideja vodilja je da navedena područja čine jedinstveni teritorij; kulturu koja prelazi nacionalne granice, bez gubitka identiteta pojedinih područja i institucija. Ipak na sindikalnoj strani postoji bojazan da bi se mogli zanemariti važni socijalni momenti, jer su oni različiti u navedenim regijama. Stoga se sindikati svih navede-

nih regija trebaju konkretno angažirati.

Svoja izlaganja o različitosti socijalnih uvjeta u navedenim regijama te brojnim projektima, pripremili su član Odbora za ekonomiju i socijalu Europe, predsjednik Asocijacije za europske dijaloge, direktor Agencije za okoliš iz Bolzana, te brojni drugi izlagači.

Generalni tajnik SPI CGIL-a Ivan Pedretti izložio je konstruktivne zaključke. Naglasio je kako je pred njima puno posla i zadataka, kako bi zemlje alpske, jadranske i jonske makroregije mogle uskladiti svoje normativne akte, ali prije svega socijalne elemente. To će biti posebno teško, jer je ekonomski razvoj među državama vrlo različit.

Bruna Jovanović

VELIKA GORICA

Bijeg od rutine

Četrdesetak članova podružnice SUH-a iz Velike Gorice odlučilo je na jedan dan pobjeći od rutine svakodnevice. Tako su 14. ožujka organizirali izlet u Stubičke Toplice, gdje su uživali u cjelodnevnom kupanju u Termama Jezerčica.

Osim kupanja, kušali su i domaće specijalitete, a neki su se odlučili i na laganu šetnju ovim mirnim zagorskim mjestom. Povratak u Veliku Goricu je bio kasno navečer, makar nekima ne bi smetalo i da se izlet odulji.

MEDULIN/VRSAR

Posjetili krapinskog pračovjeka

Podružnica SUH-a iz Medulina organizirala je zajedno s kolegama iz podružnice Vrsar odlazak u Krapinske toplice od 18. do 28. ožujka, a općina Medulin snosila je troškove autobusa. Tako su umirovljenici boravili u toplicama uz mogućnost korištenja fizikalnih terapija. Program je sadržavao hotelski smještaj s tri obroka, liječnički pregled, kupanje u termomineralnoj vodi i ostale sadržaje od hidroterapije, masaže, saune i ostalog.

Za vrijeme putovanja vladala je zimska idila, pa su umirovljenici uživali u snijegu, doduše gledajući ga kroz prozor. Ipak, organiziran je posjet Muzeju krapinskih neandertalaca, a dva puta u toku tjedna hotel je organizirao muzičke večeri. Jasno, uz dobru hranu, vježbe i zabavu nije bilo primjedbi, nakratko su zaboravljeni problemi koji muče stariju populaciju, pa su na odlasku svi tražili da se na jesen nađu u istom sastavu.

Verica Vidmar

STUDENTSKI GRAD

Zdravlje na prvom mjestu

Krajem ožujka, podružnica Studentski grad ugovorila je sponzorski susret sa švicarskom tvrtkom Event 24 koja je posrednik za firme s kojima surađuje. Iako članovi ove podružnice nisu više skloni odlaziti na prezentacije, ovaj je poziv ipak bio malo drugačiji. Naime, broj osoba koje mogu prisustvovati prezentaciji bio je ograničen i moglo se nazočiti samo jednom, o čemu se vodilo računa. Tvrtka je prezentirala samoaktivirajuću biomagnetsku podlogu učinkovitu prilikom mnogih tegoba. Umjesto u reklame i letke odlučili su se zahvaliti sudionicima tako da sredstva ulože u udruge i društva u Republici Hrvatskoj.

Poslušana je prezentacija, a nakon toga slijedila je večera, također o njihovom trošku. Svatko je dobio poklon, a oni malo sretnije ruke toster, ali i medvjediće za unuke. Podružnici je na račun doznačeno 1.700 kn, što će članovi koji su prisustvovali na prezentaciji imati prilike iskoristiti za organiziranje izleta.

Osim toga 5. travnja žene su se odazvale na mamografski pregled, koji je za njih organiziran u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo grada Zagreba. Mobilni je mamograf došao pred Mjesni odbor Studentski grad, te su zainteresirane žene

obavile pregled, bez uputnice i dugog čekanja, a nalazi će biti dostavljeni poštom.

Inače to je pregled koji ova podružnica organizira svake godine u proljeće i jesen za zainteresirane članice.

Snježana Živčić

ISTARSKA ŽUPANIJA

Dobra suradnja sa županom

Redovna Skupština Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije održana je 27. ožujka u Svetvinčentu, srednjovjekovnom gradiću bogate povijesne i kulturne baštine, smještenom na južnom dijelu središnje Istre.

Na početku Skupštine predsjednik Županijskog povjereništva Vladimir Buršić pozdravio je sve predstavnike podružnica i gosta, načelnika općine Svetvinčenat Dalibora Macana. Načelnik je naglasio da općina ima puno razumijevanje za poboljšanje statusa umirovljenika te da u sklopu svojih socijalnih programa pruža podršku umirovljenicima i starijim osobama na svom teritoriju. Skupštini je predsjedao domaćin Dušan Ban, koji je posebno predstavio novoizabranu predsjednicu vodstvu Podružnice SUH-a Roč Sonju Kukec, uz zahvalu dosadašnjem predsjedniku Milanu Zornadi.

Rad SUH-a na nivou istarske županije, gdje djeluje 11 podružnica s aktivnih 5.060 članova, obuhvaća mnoštvo aktivnosti, od animiranja novih članova, aktivnosti u društvenom segmentu, a posebno na socijalnoj razini. Tako je na zajedničkim druženjima bilo 5.234 sudionika, a na izletima 3.623 članova. Čak 999 članova se oporavljalo i relaksiralo boravkom u toplicama diljem Hrvatske i BiH. Posebno je izražen socijalni moment djelovanja kroz dodjele bolničke pomoći (186 članova), posjete bolesnim članovima u bolnici, u njihovim domovima i u domovima za starije osobe, zdravstvena predavanja, kao i djelovanje putem volontarijata čiji je rad izuzetno dobro organiziran u Podružnici Pula. Značajne su i usluge pomoći umirovljenicima koji primaju talijanski mirovinu.

Posebno je istaknuto kako je župan Istarske županije Valter Flego u 2017. godini imenovao Savjet za umirovljenike i osobe starije životne dobi, na čije čelu je za predsjednika na jednogodišnji mandat izabran Vladimir Buršić. Na taj način istarski SUH ima značajniji utjecaj na programe i politike u županiji te na poboljšanje standarda umirovljenika.

Na skupštini je donesena odluka kako će se u rujnu ove godine IX. sportske igre članova SUH-a Istarske županije održati upravo u Svetvinčentu. Imenovan je organizacijski odbor kojim predsjedava Dušan Ban, ujedno i predsjednik podružnice Svetvinčenat. Igre se već tradicionalno organiziraju uz veliki odaziv članova, a suparništvo sa sportskih terena završava zajedničkim veselim druženjem uz večeru, glazbu i ples.

Skupština je bila konstruktivna, te je pružila još jednu priliku za zajednički susret, izmjenu iskustva, prijedloga i sugestija, kao i spoznaje da SUH zajedničkim djelovanjem može doprijeti boljitku umirovljenika i starijih osoba.

Dina Šverko

KONAVLE

Duhovna obnova u Međugorju

Umirovljenici iz Grude i Cavtata, 24. ožujka posjetili su Ljubuški i Međugorje. U Ljubuškom je te subote bio sajmeni dan pa je 54 umirovljenika moglo uživati u ponudi i na kratko razgledati grad. Naime, odmah su nastavili put prema Međugorju gdje su nazočili misi u 13 sati.

Nakon mise konavljanski SUH-ovci su se vratili u Ljubuški na ručak i druženje uz pjesmu i ples. Atmosfera je bila dobra i u Neumu, gdje su na povratku kući obavili kupovinu. Izlet je bio plodonosan za podružnicu Konavle, jer su za vrijeme izleta upisali 20 novih i dragocjenih članova.

Ante Mandić

TREŠNJEVKA – SJEVER

Velik interes za pregled

Zagrebački Crveni Križ Zagreb i podružnica SUH-a Trešnjevka - Sjever u prostorijama na Ozaljskoj 16 organizirali su 14. ožujka besplatni sistematski pregled. Pregled je bio predviđen u vremenu od 10 do 12 sati, a uključivao je mjerenje tlaka i šećera u krvi, spirometriju, oksimetriju, EKG i pregled štitnjače.

Već i prije pregleda su počeli pristizati zainteresirani građani, te je uskoro nastala gužva. Do 12 sati pregledano je tridesetak ljudi, ali nažalost ostalo je i onih koji nisu stigli na red.

Vesna Bečić

KRAŠ – ZAGREB

Kraš u bjelovarskoj vinariji

Nakon dugih zimskih dana i boravka uglavnom u zatvorenom prostoru umirovljenici iz podružnice Kraš su jedva dočekali prvo proljetno sunce i krenuli na jednodnevni izlet u izletišta Vinia i grad Bjelovar.

Krenuli su ujutro iz Zagreba s Glavnog kolodvora put Bjelovara prema obiteljskoj vinariji Šapić, gdje su ih dočekali ugodni domaćini uz kavicu. Nakon kratkog odmora nastavili su put prema Bjelovaru, gdje ih je „preuzeo“ lokalni vodič koji je detaljno ispričao povijest grada uz obilazak najznačajnijih znamenitosti. Ručak, živa glazba i piće dobrodošlice dočekalo je Kraševce u Vinariji Vinia. Nakon ručka degustirali su četiri vrste vina u obiteljskom vinskom podrumu, te plesali do 18 sati kada su u veselom raspoloženju napustili izletišta pokraj Bjelovara.

Marija Jakić

Dalmatinci u Slavoniji

Grupa od 50 članova otišla je 16. ožujka na trodnevni izlet u Slavoniju. Prva postaja njihova puta bilo je Đakovo, gdje su posjetili katedralu i Muzej Đakovštine. Svoje putovanje nastavili su prema najistočnijem gradu u Hrvatskoj, Iloku. Ondje su otkrili tajne zanata proizvodnje vrhunskog vina u Iločkim podrumima. U večernjim satima vra-

tili su se u Vinkovce, najstariji grad u Europi, gdje je grupa odsjela. Vidno umorni ipak su nastavili s plesom u hotelu Admiral, gdje su ih zabavljali tamburaši.

Drugoga dana otišli su u Vukovar. Posjet Vukovarskoj bolnici i Spomen domu na Ovčari ostavio je prilično snažan dojam na umirovljenike, a raspoloženje su krajem

dana ipak popravili tamburaši.

Treći dan bio je rezerviran za posjet gradu na Dravi, Osijeku. Zbog već planiranog povratka bilo je dovoljno vremena samo za obilazak Tvrđe i kavu na glavnom gradskom trgu. Iz slavonske u dalmatinsku metropolu umirovljenici su stigli u večernjim satima.

Asja Tomin

UMAG

Rekreacija u Laktašima

Ove godine u vremenu od 12. do 22. ožujka 56 članova podružnice SUH-a Umag boravilo je na liječenju i relaksaciji u Laktašima. Po dolasku srdačno ih je dočekalo osoblje hotela „San“ i prema utvrđenom rasporedu obavili su liječnički pregled i odmah mogli započeti s terapijom. Pored zdravstvenih usluga u hotelu, organiziran je odlazak članova u polikliniku Svjetlost u Banja Luci, te ostale zdravstvene usluge u Laktašima.

Organiziran je i razgled mjesta uz stručno vodstvo, te izlet i razgledavanje Banja Luke, koji je zbog vremenskih neprilika bio nešto kraći. Priređena je stručna radionica pripreme graha, kojeg su po želji mogli kušati istog dana za ručak. Također je priređena izrada pite, pa su neke članice pokušale razvlačiti tijesto i sudjelovati u spravljanju ovog slasnog obroka.

Osoblje hotela je na kraju ispratilo umirovljenike pažnjom dobrog domaćina, a oni su im na kraju srdačno zahvalili uz obećanje da će posjet ponoviti. Povratak je protekao u redu, osim nešto dužih formalnosti na granici te bure i snijega u Gorskom Kotaru.

Marija Pertot

SAJAM „PRAVO DOBA“ Pravo doba za starije je u svibnju

Četvrto izdanje „Pravog doba“, jedinstvenog projekta u Hrvatskoj za sve koji su prešli pedesetu, ali i za mlađe osobe i cijele obitelji, održat će se od 17. do 19. svibnja u vremenu između 10 i 18 sati u Kongresnom centru Zagrebačkog velesajma. To je mjesto na kojem se nudi zabava, edukacija, rekreacija, zdravstveni pregledi i savjetovanja, ali i progovara o temama koje tište starije i nešto mlađe generacije, a tiču se življenja u zreloj dobi. Posjetitelji očekuju bogat, zanimljiv i edukativan program koji se sastoji od stručnih skupova i radionica aktivnog i zdravog starenja.

Lječilišta, toplice i poliklinike prezentirat će svoje usluge i nuditi pogodnosti, a u pripremi su radionice i predavanja na kojima će se posjetitelji moći posavjetovati sa stručnjacima. U suradnji s izlagačima organizirat će se besplatni mali sistematski pregled, prilikom kojeg će se moći provjeriti stanje sluha, vida, krvnog tlaka, izmjeriti razina šećera u krvi, gustoća kostiju, vitaminsko mineralni status u organizmu i napraviti EKG.

Na Sajmu, koji je inače besplatan za posjetitelje, sudjelovat će i turističke agencije sa zanimljivim programima putovanja, a različite kreativne radionice možda potaknu na pronalazak novog hobija. Domovi za starije osobe će, pak, na „Pravom dobu“ prezentirati svoju ponudu, a tvrtke s opremom i pomagalima za kretanje će ponuditi svoje proizvode i savjetovati o njihovoj primjeni.

Organizator „Pravog doba“ je Zagrebački velesajam, a suorganizatori stručnog i popratnog programa su Grad Zagreb - Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Zaklada Zajednički put. Više informacija se nalazi na internetskoj stranici i Facebooku „Pravog doba“.

MALE TAJNE HODANJA

Trkom u bolji život

Danas se pouzdano zna da je loša tjelesna kondicija jednako opasna kao pušenje ili visoki kolesterol u krvi. Umjerena tjelovježba može značajno smanjiti rizik umiranja od srčanih oboljenja, raka i drugih uzroka. Polovica tjelesnog slabljenja, koje se općenito povezuje sa starenjem, ustvari je uzrokovano tjelesnom neaktivnošću. Razuman program hodanja može rezultirati značajnim poboljšanjima fizičkog i psihičkog blagostanja kod uglavnom sjedeće osobe.

Olakšanje bolova: Mišići i zglobovi se koče i atrofiraju ako ih se redovno ne upotrebljava. Hodanje (uključujući vježbe istezanja i jakosti) je najbolja obrana protiv takvih tegoba, zato jer održava fleksibilnost tijela bez da ga izlaže prevelikom stresu i pritisku.

Bolji izgled tijela: Nakon tridesete godine života počinje se gubiti mišićna masa. Primjena odlučnog programa zdravog hodanja pomaže da se ojačaju i toniziraju sve velike, važne grupe mišića, uključujući ramena, ruke, leđa, trbuh i stražnjicu. Hodanje poboljšava i krvnu cirkulaciju i fleksibilnost mišića. Dobro, možda nećete biti u stanju ponovo steći figuru koju ste imali u svojoj mladenačkoj dobi, ali žustro hodanje pomoći će vam da izgledate kao netko u dobroj kondiciji, pristao i zdrav, koliko je moguće za vašu dob i stil života.

Smanjenje stresa: Dokazano je da hodanje može imati učinak prirodnog umirujućeg sredstva. Znamo da je dnevni život pun stresa. Srce ubrzano radi, raste krvni tlak i mišići su napeti.

Pomoć za pametnije razmišljanje: Sve više znanstvenih dokaza ukazuje da redovna tjelovježba zaista stimulira mozak. Hodanje poboljšava cirkulaciju krvi i kisika u organizmu, a događaju se i značajne biokemijske promjene u mozgu. Hodanje pruža vrijeme za zdravo razmišljanje. Mnogi umjetnici i filozofi vjerovali su da im hodanje pomaže da jasno i kreativno razmišljaju.

Jačanje srčano-plućne kondicije: Žustro hodanje jača srce, koje onda radi efikasnije i sporije nego srce nekoga tko nije u kondiciji.

Kosti postaju jače: Hodanje usporava gubitak koštane mase, to jest pojavu osteoporoze (šupljikavosti kostiju), a može čak i potaknuti stvaranje nove koštane mase. Jače izražena osteoporoza može dovesti do loma kosti.

Gubljenje prekomjerne tjelesne težine: Nakon dobi od 25 godina metabolizam - brzina kojom tijelo izgara kalorije - se usporava i organizam se teže rješava masnoća. Najbolji način za održavanje poželjne tjelesne težine je kombinirati manji unos „masnih“ kalorija u tijelo s tjelovježbom.

dr. Ivo Belan

IGRE MOZGA

Zabavom do boljeg pamćenja

Oдавно je dokazano kako rješavanje logičkih zadataka ili igara pomaže održati bolje pamćenje u starijoj dobi. Čak štoviše, potrebno ih je prakticirati već u ranijim godinama života, kako u starosti ljudi ne bi osjetili posljedice demencije. No, osim uobičajenog rješavanja križaljki i sudokua, postoje i zanimljiviji načini „vježbanja“ mozga.

Jedan od najboljih, ali i najsvrsishodnijih načina za održavanje pamćenja je igra s unucima. No, to ne znači samo izvesti dijete na igralište ili mu dati da se igra na računalu. Potpuni efekt se dobiva tek ako se pridružite unuku u igri, bez obzira bila to „igra skrivača“ ili računalna igrice. I jedna i druga pozitivno utječu na rad mozga.

Naime, znanstvenici sa Sveučilišta u Montrealu su krajem prošle godine izveli eksperiment s 33 ljudi u dobi od 55 do 75 godina. Podijelili su ih u dvije grupe; jedna je igrala videoigre, a druga je učila svirati klavir. Istraživači su uočili kako se kod članova grupe koja je igrala videoigre povećao obujam sive tvari u hipotalamusu, što je direktno odgovorno za poboljšanje pamćenja. Ako vam se ne sviđaju igrice vaših unuka, preporučljivo je odigrati barem pasijans ili šah u elektroničkom obliku.

M.D.

U TRGOVINU S ROBOTOM

„Gita“ umjesto kolica za namirnice

Talijanska tvrtka Piaggio, poznata po proizvodnji popularne Vespe, odlučila se za nešto suvremenija prometala. Naime, već četiri godine razvijaju transportni robot imena „Gita“. Ova bačvica na kotačima može prenijeti 18 kilograma tereta i juriti brzinom od 35 kilometara na sat. Osim toga, teret može biti zaključan pomoću otiska prsta, a robot je dovoljno pametan da može pratiti svog vlasnika čak i u najvećoj gužvi, poput vjernog psa.

Iako „Gitu“ može koristiti bilo tko, najkorisnija je starijim osobama koje često idu u trgovinu i ne mogu nositi teške namirnice. Ovaj robot im u tome može pomoći, no tek treba vidjeti koliko će se to isplatiti. Naime, njegova prodaja bi trebala početi ove godine, po zasad nepoznatoj cijeni. Uz to, robot se ne može kretati stubama, tako da su oni koji žive u zgradama bez dizala „osuđeni“ na klasična kolica za namirnice.

M.D.

Moja soba - moj dom

„Moja soba nije samo domska soba, ona dom je moj. U njoj vlada mir i spokoj“

Dođe vrijeme kad svaka starija osoba treba donijeti odluku kako će i gdje provesti dio života do smrti. Dok smo mladi i dok samostalno i odgovorno upravljamo svojim životom i životom naše obitelji, ne razmišljamo da ćemo jednog dana morati organizirati vlastitu starost i vrijeme eventualne bolesti i ovisnosti o tuđoj brizi i pomoći. Svatko od nas bi možda trebao, bez obzira na vlastito zdravlje, na djecu i bračnog partnera, podnijeti sa 65 godina molbu za smještaj u dom za starije osobe. Bilo bi najodgovornije ponašanje da prilikom odlaska u mirovinu osiguramo i eventualno mjesto u nekom od gradskih domova, s obzirom na visinu mirovina i na cijenu smještaja. Ne treba zanemariti ni činjenicu kako treba najmanje 10 godina proteći do smještaja u dom. To je, naime, prosječno vrijeme koje protekne od predaje molbe do mogućnosti smještaja u dom za koji imamo platežne mogućnosti.

Ove sam godine u nepuna dva tjedna bila u četiri doma.

U domu Sveti Josip na Dujevcu bila sam na Josipovo, 19. ožujka na svečanosti i sve-toj misi u njihovoj kapelici Gospe od zdravlja. Bila je to misa koju su vodila tri svećenika, a pjevački zbor korisnica doma sjajno je i dostojanstveno izveo pjevani dio. Nakon mise ravnateljica Doma Ljiljana Vrbić pozdravila je sve korisnike i prisutne goste te ukratko rekla o aktivnostima i postignućima doma u protekloj godini i o nekim novim planovima i akcijama kojima će se poboljšati život korisnika. Na kraju je svaki posjetitelj za sjećanje dobio uskršnjeg zeku koji su izradile korisnice.

Dan poslije, 20. ožujka, bila sam u domu Sveta Ana u povodu proslave Međunarodnog dana sreće i otvaranja „Muzeja sreće“. Treba naglasiti da su ovaj vrlo značajan projekt organizirali korisnici doma i učenicima srednje Hotelijerske škole iz Frankopanske ulice, koji tijekom godine obilaze korisnike doma i održavaju zajedničke

prigodne programe kao što su to i sada učinili. Osim literarnih radova korisnika, čitani su i radovi naših poznatih pjesnika, a na kraju su otvorili i „Muzej sreće“ pohranivši u njega svoje radove o sreći. Bila sam ugodno iznenađena ozbiljnom međugeneracijskom suradnjom u izvođenju programa, ali i srdačnošću i poštovanjem u ophođenju mladim u odnosu prema starijima. Bilo je interesantno susresti i članove obitelji korisnika koji su nazočili ovom događanju.

U ponedjeljak 26. ožujka (iako nije bio nikakav značajan međunarodni praznik) krenule smo Vesna Bečić i ja u posjet povodom Uskrsa nekim našim dugogodišnjim članovima, koji borave u domovima za starije. Prvo smo posjetile dom u Selskoj ulici s obzirom da tamo boravi jedan od osnivača SUH-a, predsjednik jedne od naših najstarijih podružnica, Podružnice vojnih umirovljenika (NOB-a). Milivoj Boroša ima već 96 godina, no dobrog je zdravlja (reklo bi se „zdravstveno stanje u skladu s godinama“) pa razgovaramo o mnogim umrlim članovima, o njegovu boravku u Rusiji prije dvije godine, o životu u domu... Zadovoljan je i planira doživjeti stotu.

Odlazimo posjetiti i Anu Šošarić koja je tek dvije godine u domu i koja je upravo iz dvokrevetne sobe prešla u jednokrevetnu, nakon što je promijenila dvije cimerice. No, zabrinuta je ako poskupi smještaj u domu, jer će joj ostati vrlo malo novca od mirovine, a od djece ne može tražiti, jer i sami imaju obitelji za koju trebaju skrbiti. Inače je vrlo angažirana u slobodnim aktivnostima kao što je pjevanje, recitiranje, vježbanje. Piše i vlastite literarne radove i zadovoljna je u domu.

Razgovarali smo sa zaposlenicima Gerontološkog centra u kojem se provodi dio aktivnosti uglavnom za osobe koje ne borave u domu već dio slobodnog vremena provode u zajedničkim aktivnostima s korisnicima doma.

U utorak 27. ožujka otiš-

la sam u Dom na Peščenici u posjet našem članu Tomislavu Frankoviću koji je bio dugogodišnji glavni tajnik SUH-a. On je relativno kratko u domu. Vrlo je zadovoljan smještajem. Iako je u molbi za smještaj u dom tražio jednokrevetnu sobu, nije ju mogao dobiti u času dolaska. Njegov cimer je jako dobar i miran gospodin s kojim se o svemu dogovara i s kojim dijeli poslove oko uređenja zajedničkog prostora, pa dodaje: „Sada i da mi ponude jednokrevetnu sobu, ja je ne bih prihvatio, jer sam našao prijatelja...“

I tako nakon ovih priča mislim da svatko tko ima više od 65 godina može naći dobar razlog da preda molbu za smještaj u dom. Molba ne obvezuje starije osobe da idu u dom čim ih pozovu da se oslobodi neko mjesto. Svatko može pričekati trenutak kad mu smještaj postane potreba. Do sada ste odlučivali o svome životu, pokušajte to učiniti i s odlaskom u dom.

Domovi za starije u „vlastništvu“ grada Zagreba u različitim su dijelovima grada. Uz osnovni sadržaj smještaja, postoje i odjeli za smještaj oboljelih od nekih bolesti starijih; npr. za oboljele od Alzheimerove bolesti, te za osobe kojima je potreban stacionarni smještaj, nepokretne i polupokretne, odnosno s potrebom pojačane skrbi. Svaki dom, od njih 10 zagrebačkih ima svoju „dušu“, svoju posebnost i dobro je da starije osobe malo prouče prednosti pojedinog doma u smislu pružanja sadržaja i organizacije slobodnog vremena, kako bi svatko našao najsretnije rješenje upravo za sebe. Apsolutno idealnog rješenja nema, ali svakako ima onih koja će biti najmanje frustrirajuća.

Na kraju sam u domu Sveta Ana zatražila formular za smještaj u dom, ispunila ga u predvorju, hrabro ušla u tajništvo i predala. Sada sam i ja na listi. I nadam se da će i meni biti tako kako je napisala jedna korisnica tog doma: „Moja soba nije samo domska soba, ona dom je moj. U njoj vlada mir i spokoj“.

Pastorci uzimaju sve

Pitanje: Nakon smrti muža na ostavinskoj raspravi saznala sam da je muž sačinio oporuku kojom je svu svoju imovinu ostavio djeci iz prvog braka, dok je meni ostavio pravo doživotnog plodouživanja obiteljske cijele kuće u kojoj smo do tada stanovali. S obzirom da sam sa pastorcima do tada bila u vrlo dobrim odnosima, nisam tražila nužni dio imovine premda mi je zakonski pripadao. Poslije ostavinske rasprave situacija se iz osnove promijenila. Sada pastorci tvrde da je obiteljska kuća na kojoj mi je muž ostavio pravo plodouživanja prevelika te da imam pravo koristiti samo jednosobni stan u kući na kojoj oni imaju pravo vlasništva. Međutim, pokojni muž mi je oporukom ostavio pravo plodouživanja čitave kuće, te smatram da se pravo korištenja odnosi na čitavu kuću. Inače razmišljam, s obzirom da mi je obiteljska mirovina mala, da veći dio kuće dam u najam čime bi znatno popravila svoju financijsku situaciju. Imam li pravo kuću na kojoj mi pripada pravo plodouživanja iznajmiti, protiv volje svojih pastoraka? **(A. A., Lički Osik)**

Odgovor: Pravo plodouživanja spada među prava osobne služnosti. Plodouživaatelj stječe pravo plodouživanja ugovorom ili oporukom, a predmet plodouživanja može koristiti na način kako mu to odgovara. Doduše nema pravo predmet otuđiti, bilo darovanjem ili kupoprodajom, niti može predmet uživanja prenijeti na drugu osobu ugovorom o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju. Također, ne smije mijenjati namjenu predmeta plodouživanja, pa tako od stambenog prostora načiniti poslovni prostor. Za iznajmljivanje predmeta plodouživanja nema nikakvih drugih ograničenja, pa tako možete iznajmiti cijelu kuću ili njezin dio po vlastitom nahođenju, bez ičije suglasnosti. Ipak, na kraju ste pogriješili što na ostavinskoj raspravi niste tražili pripadajući nužni zakonski dio, jer bi se pastorci drukčije odnosili prema vama da ste tražili ono što vam po zakonu pripada.

Stanodavac odbija najamninu

Pitanje: Imam status zaštićenog najmoprimca, a moj najmodavac u posljednje vrijeme odbija primiti najamninu tvrdeći da je ona sramotno niska u odnosu na lokaciju i površinu stana. Bojim se da će odbijanjem poslije tvrditi da mu nisam davao najamninu te da traži moje iseljenje iz stana. Što da napravim, kako da ga prisilim da prima najamninu koju sam mu dužan platiti? **(I.K., Zagreb)**

Odgovor: Zatražite od nadležnog Općinskog suda da se osnuje sudski polog na kojeg će te redovno uplaćivati dužnu najamninu.

Podnesite odgovarajuće primjedbe gdje ćete u vanparničnom postupku kao predlagatelj tražiti osnivanje sudskog pologa tako da će te biti u mogućnosti da bez obzira što najmodavac odbija primati najamninu svoju obvezu moći redovno izvršavati.

Nestašni unuci

Pitanje: Moja baka, koja je već u poznim godinama, u suvlasništvu je veće obiteljske kuće koju koristi sa ostala dva suvlasnika koji su njezini unuci. Baka mi se stalno žali na buku i galamu koju zajedno sa svojim društvom čine njezini unuci koji joj čak prijete fizički ukoliko im bude i dalje prigovarala. Ne zna jadnica što da učini, da li da ih prijavi policiji ili da zatraži pomoć nadležnog centra za socijalnu skrb. Pita me što mora učiniti kako bi ostatak života provela u miru? **(S.B., Bjelovar)**

Odgovor: Što se tiče buke i nereda koji stvaraju unuci, baka će morati tražiti pomoć policije te u tome biti uporna do kraja. Veći je problem što je baka suvlasnica kuće sa unucima, te bi trebala tražiti da se u izvanparničnom postupku donese odluka o razvrgnuću suvlasničke zajednice. To je složen i prilično skup postupak koji može završiti na način da se zajednička kuća proda na javnoj dražbi te da se suvlasnici namire civilnom diobom prodajom kuće. Moguće je da bi unuci kupili bakin dio. Tako bi se izbjegli troškovi izvanparničnog postupka, a možda baka može od njih otkupiti udjele.

Ilegalni podstanar

Pitanje: Otkupila sam stan na kojem je postojalo stanarsko pravo, a obzirom da sam prije dosta vremena otišla na rad u Njemačku, prepustila sam sinu i snahi korištenje stana dok se nalazim na radu u Njemačkoj. Bliži mi se mirovina, te sam sina upozorila da se uskoro vraćam u Hrvatsku, te da mi treba isprazniti stan kako bih ja mogla normalno živjeti u svom stanu. Međutim, sin mi je dao do znanja da on i njegova žena, s obzirom da su dobili dijete, ne misle napustiti stan, jer nemaju od čega plaćati najamninu. Zaprepaštena sam jer nisam to očekivala od sina. Molim vas za savjet kako postupiti da dođem u vlasništvo stana kojeg sam zaradila mučeći se u Njemačkoj. **(M.T., Mannheim)**

Odgovor: Zatražite od sina pisanim putem da se iseli iz stana, te da ga oslobođenog od ljudi i stvari preda vama u posjed i korištenje. Ako ste sa sinom sklopili ugovor o najmu na neodređeno vrijeme, pismeno otkazite ugovor o najmu stana vodeći računa o otkaznom roku navedenom u ugovoru. Ukoliko sin i snaha ne postupe u skladu sa vašim traženjem podnesite tužbu nadležnom Općinskom sudu zbog stanovanja bez pravnog osnova. Na žalost, nema drugog načina.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797
pravo.suh@gmail.com

Nada Križanac, predsjednica podružnice SUH-a Labin

Dobra vila iz rudarskog kraja

Teško je opisati u kojoj mjeri je nekima, pogotovo starijoj populaciji i umirovljenicima, nametnuto poniženje i urušen dignitet osobe

UNadi Križanac, predsjednici SUH-ove podružnice u Labinu, živi sindikalni duh. Još je za vrijeme bivše države vodila Sindikat u građevinskom poduzeću „Labin“. Svoju sindikalnu aktivnost nastavila je po odlasku u mirovinu 2000. godine kada je s kolegicom Aldom Miletić osnovala podružnicu u Labinu.

Za sebe kaže kako je prava Labinjanka, iako je prije sedamdeset ljeta rođena u Puli. Ondje je završila arhitektonski odsjek Tehničke škole, te se kasnije preselila i ostala raditi u struci. Majka je dviju kćeri, od kojih je Olivera krenula njenim stopama i postala inženjerka građevine, a dizajnerica interijera Branka joj je podarila unuka Viktora.

„Priznajem da me srce vuče k mojem rodnom kraju, mojem masliniku i ugodnom toplom suncu, kraj kamenog 'kažuna'. Tu su svi moji provedeni vikendi, moje obveze i zadovoljstvo oko maslina, kao i obiteljske kuće koju ljeti izdajem turistima. Kad im vidim vesela lica, znam da je sve ispravno i da sve funkcionira, a tad se vraćam u Labin u svoj SUH“, priznaje nam Križanac.

U svom bogatom sindikalnom iskustvu primijetila je brojne razlike u usporedbi s prošlim vremenima. Kaže kako je nekad bilo bitno koliko će radnici dobiti zimnice ili u koje će toplice otići, dok se danas, kaže: „Sindikat umirovljenika mora boriti s problemima preživljavanja u ovome konfliktnome novome društvu.“

Upravo se oko preživljavanja vrti cjelokupni rad SUH-a u Labinu. Volonterski rad čini velik dio aktivno-

sti kojima se pomaže starijim osobama u Labinštini. Najpotrebitijima financijski pomažu kada i sami imaju novca, ali redoviti posjeti za Božić i Novu godinu s paketima ne smiju izostati.

„Altruizam nam je usmjeren k razumijevanju starijih osoba, davanju pravnih savjeta te psihološku podršku. Zadovoljni smo suradnjom s ostalim udrugama u Gradu, pa zajedno realiziramo jednodnevne izlete, a također naši članovi sudjeluju na Olimpijadi sporta starijih osoba koja se održava jednom godišnje. Surađujemo također i s udrugom Crvenog križa zbog lakše nabave jabuka zimi za naše članove“, nabraja Nada Križanac.

Kako bi što bolje rješavali probleme i koristili pozitivne prakse, Labinjani su se pobratimili s podružnicom SPI-CGIL iz talijanskog grada Manzana, a predsjednica Križanac je u suradnji s Patronatom INCA-om, CGIL-ovom sindikalnom službom za mirovinska prava sa sjedištem Rijeci, aktivno uključena u pomoć pri prikupljanju dokumentacije za ostvarenju prava na talijanske mirovine.

To je samo dio nedostataka s kojima se starije osobe iz Labina nose. Nemaju doma za starije osobe, usprkos tome što je Labinština nekad bila rudarski kraj, a danas je 30 posto stanovnika u trećoj životnoj dobi. Ipak, svjesni su da je situacija u cijeloj zemlji teška.

„Ako govorimo o trenutnom položaju umirovljenika onda na čas moramo stati i zamisliti se. Gdje spadaju oni umirovljenici i starija populacija kojima samo noge vire iz kontejnera, a čitavim

tijelom kopaju da uhvate plastičnu bocu? Zar ti jadnici spadaju u 21. stoljeće? Teško je opisati u kojoj mjeri je nekima, pogotovo starijoj populaciji i umirovljenicima, nametnuto poniženje i urušen dignitet osobe. Činjenica je da spadamo u generaciju onih ljudi koji su gradili društvo prošloga vremena, koje se razlikovalo od sadašnjeg po mnogočemu i nije nam lako shvatiti i nositi se s problemima i posljedicama lošeg gospodarstva u zemlji. Stoga SUH radi i bori se za unapređenje života umirovljenika koji su na rubu egzistencije. Hrvatska je zemlja sa vrlo starim stanovništvom, pa je materijalna potreba velika; za lijekove, ishranu općenito, skrb o starijim osobama, a to mnogo otežava život pogotovo zato što su mirovine male“, ističe Križanac, te napominje da se unatoč svemu, nada boljitku ako se obistine želje i potrebe iz zahtjeva SUH-a. Ti zahtjevi su: usklađivanje mirovina s troškovima života i rastom plaća, uvođenje minimalne i obiteljske mirovine.

Zbog toga je i sudjelovala na Prosvjedu protiv siromaštva starijih osoba u listopadu prošle godine u Puli. Sudjelovala je i u prosvjednoj akciji na hrvatsko-slovenskoj granici u Bregani, gdje su u lipnju predstavnici sindikata umirovljenika iz 10 zemalja prosvjedovali protiv fizičkih barijera i za europsku solidarnost. Napominje kako bi zbog svih akcija i nastojanja umirovljeničkih udruga za poboljšanjem njihova stanja u društvu svi umirovljenici trebali biti složni, te ponavlja sindikalno geslo: „Udruženi smo jači“.

PRAVO DOBA

Sajam za zrele generacije

17. - 19. 5. 2018.

IZLOŽBENI PROGRAM

- toplice, lječilišta, medicinske usluge
- domovi za starije osobe
- oprema i pomagala
- prehrana i dodaci prehrani
- prirodna kozmetika
- sport i slobodno vrijeme
- turizam i putovanja

STRUČNO-POP RATNI PROGRAM

- mali sistematski pregled na štandovima izlagača
- nagradne igre
- čitaonica s razmjenom knjiga
- radionice zdravog i aktivnog starenja
- kreativne radionice
- stručni skupovi i predavanja

Kongresni centar Zagrebačkog velesajma
Radno vrijeme: 10 - 18 sati

ULAZ SLOBODAN!

www.zv.hr

www.facebook.com/pravodoba

MEDIJSKI POKROVITELJI I SURADNICI:

MOJE VRIJEME
ŽIVOT POČINJE S 50

mirovina.hr

+CentarZdravlja

zeno50

HŽPP

SUORGANIZATORI:

GRAD ZAGREB

ZAKLADA
ZAJEDNIČKI
PUT

Zagrebački
Velesajam

utemeljeno 1909.